БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 255 (8780) | 1958 оной октябриин 28, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө ехээр үгэе!

КПСС-эй Центральна Комитедэй сьездэ болоһон Пленум хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ журамые үндэһөөрнь хубилгажа, худалдан абалгын нэгэ адли шэнэ тогтооһон байгаа. Партиин хараалһан эдэ хэмжээнүүд колхозно бүтээлтые улам саашадань хүгжөөхэ, таряашадай ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ бүримүүн шэглүүлэгдэнхэй. Энэ баримтые иимэ нэгэ жэшээ лаблан гэршэлнэ. Республикымнай колхозууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта һү, мяха гүрэндэ сэнгээр худалдаһанайнгаа түлөө 22 миллион түхэриг шэнэ олзо доход оруулһан байна.

Мүнөө Бурят оронноймнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябриин 41 жэлэй ойе, партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые урма баяртайгаар, шэнэ амжалтатайгаар угтажа байна. Байкало-Кударын, Кижингын болон Бичурын аймагууд тарян тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүдөөгэй гүйсэд хаанхай. Прибайкальска аймагай колхозууд мяха, һү, үндэгэ худалдаха талаар гүрэнтэеэ тооһой тоосожо, нёдондонойхиһоо нилээд ехэ продукт тушааһан байна. Мүн Кабанскын аймагай колхозууд 9 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1430 килограмм һү һаажа, нёдондонойһөө хоёр дахинһаа ехэ һү гүрэндөө тушаагаа.

Тэрэшэлэн Байкало-Кударын, Кижингын болон бусад зарим аймагуудай колхозууд һү абалгаяа залуу тэды дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Мүн энэ жэлдэ Бичурын совхозой хүдэлмэришэд горьтой амжалта туйлаа. Эндэхид мяха гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб 107 процент, һүөөр—100 процент, ноосоор—136 процент, үндэгөөр — 120 процент дүүргэнхэй. Гадна, мал ажахын продуктнуудые нёдондонойхиһоо орходоо гүрэндөө нилээд ехээр худалдаад, бичурынхид ерэхэ жэлдэ малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ бүхы арга нүхэсэл байгуулаа. Жэшээнь, эндэхид үбэлжэлгын үедэ адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэнхэй.

Гэбэшье хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар гүрэнтэеэ болзор соонь тоосодоггүй, элдэб шалтагаан дурдаад, продуктнуудые өөрынгөө ажахыда үлээхые һэдэлдэг колхозууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар Зэдын, Хэжэнгын, Хориин, Заиграйн болон бусадай аймагуудай колхозууд һү худалдаха түсэбөө даншье һаа аали дүүргэжэ байһаар. Жэшээн хэлэхэдэ, хориинхид нёдондонойхидо орходоо 150 центнерээр һү гүрэндөө худалдаад, жэлэй түсэб оройдоо 67 процент дүүргэһэн байха юм.

Тэрэнтэй хамта, республика доторхи гүрэндөө үндэгэ тушааха түсэб хэрэгүй удаанаар дүүргэгдэжэ байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбэй удаан нобшоор дүүргэгдэжэ байһанда мүн лэ зарим аймагуудай партийна, советскэ органууд зэмэтэй. Тэдэнэр гүрэндэ сагай болзор соонь тоосодоггүй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хатуу эрилтэ хэдэггүй, ажал хүдэлмэриинь хинадаггүй байха юм. Тиимэһээ боложо зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэд гүрэндэ продукт тушааха түсэбөө дүүргэнгүй, тэрэнээ ондоо тээшэнь худалдадаг байна. Жэшээлбэл, Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Сюсин) октябриин түрүүшын 10 хоног соо 6,4 мянган литр һү һааһан байбашье, гүрэндөө миил 393 литр һү тушаагаа. Иимэ тэсэшэгүй ябадал бусад аймагуудай хэдэ хэдэн колхозуудта үзэгдэһөөр.

Зорилго юуб гэхэдэ, гүрэндөө хүдөө ажахын продукт тушааха түсэбые колхоз бүхэндэ арга заатагүй дүүргүүлхые оролдохо тон шухала. Хэрбээ ямар нэгэн колхозой гүрэнтэеэ сүм тоосонгүй абаһан продуктаяа иишэ тиишэнь гамгүйгөөр гаргашалаа, худалдаа һаань, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые эрид шанга харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха хэрэг шадамар һайнаар ябуулха уялгатай бэлэдхэлэй организацинуудай мүртэй юумэ хээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Һү бэлэдхэхэ асуудал эрхилдэг Бурядай совнархозой таһаг хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхын орондо заримдаа яашагүй буруу замда ороод, ажал хэрэгые хойшо татадаг байха юм. Тээсгэн нютагай органуудтай зүбшэнгүйгөөр энэ таһагайхид нүхэр Округинай заабаряар хэдэн аймагуудта сепараторна пунктнуудые хаажархиһан байгаа. Энээнэй эсэстэ колхозууд гүрэндөө һү тушааха аргагүй болоһон дээрэһээ тэрэнээ өөһэдынгөө доторой хэрэгсэлдэ гаргашалжархиһан байха юм. Жэшээнь, Яруунын аймагта 10 сепараторна пунктнуудай хаагдахада эндэхи колхозууд 10 хоногой турша соо 220 тонно һү урданайхида орходоо багаар гүрэндөө тушааһан байгаа. Иимэрхүү ушар бусадшье аймагуудта үзэгдөө һэн.

Тэрэшэлэн совнархозой нүхэр Машковичын хүтэлбэрилдэг таһаг мяха гүрэндөө бэлэдхэхэ асуудал бүришье муугаар, хойрог нобшоор шиидхэнэ. Хэтэрхэдээ тус таһагайхид үхэр мал колхознигууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа абахагүй гэһэн заабари аймагуудай конторонуудта үгэһэн байгаа. Үндэһөөрөө буруу энэ заабаряа имагтал партийна органуудай элирүүлһэнэй һүүлээр тэдэнэр болюулһан байна.

Аймагуудай партийна, советскэ органуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон бэлэдхэлэй организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, гүрэндөө мяха, һү, үндэгэ бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые Агууехэ Октябриин һайндэр хүрэтэр сүм дүүргэхын түлөө тэдэнэр бүхы хэмжээ абаха ёһотой. Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Уряанууд соогоо КПСС-эй ЦК колхозно таряашадтаа иигэжэ хандана:

— Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Ниитын мал ажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөгты, бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгты, адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлэгты! Ойрын жэлнүүдтэ мяха, һү болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэе!

Коммунистическэ партиин хараалһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй арюун нангин хэрэг мүн.

Бурядай совнархозой промышленна предприятинууд 10 һарынгаа түсэб дүүргээ

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойе, КПСС-эй XXI съездые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ Бурядай экономическа районой арадай ажахын Соведэй промышленна предприятинуудай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Совнархозой промышленна предприятинууд валовой продукци гаргалга мүн тэрэшэлэн промышленна продукциин зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар 10 һарын түсэбые болзорһоо урид, октябриин 25-да дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй 3 кварталтай сасуулбал энэ жэлэй гурбан кварталай турша соо промышленна продукци 10,5 процент ехээр бүтээн гаргагдаа.

Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд, леспромхозууд, модоной заводууд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг предприятинуудай коллективүүд мүн лэ һайнаар ажаллана.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойдо зорюулан Москвагай залуушуул митинг хэбэ

Ниислэл хотын хэдэн олон мянган эдир залуу хүбүүд, басагад городойнгоо үйлсэнүүдтэ октябриин 26-да гараа. Залуу патриодууд Улаан тугуудые, союзна республикануудай тугуудые, Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан залуушуулай туйлаһан ажалай илалтануудые харуулһан тоотой плакадуудые, В. И. Ленинэй, К. Марксын, Ф. Энгельсын портредүүдые, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдые барижа ябаба. Колонно бүхэн районойнгоо комсомольско организациин тугуудые барижа ябаа.

...12 часта Улаан талмай дээрэ сугларaад байһан залуушуул нэрьесэ альга ташаба.

Энэ үедэ нүхэд К. Е. Ворошилов, А. И. Кириченко, Н. С. Хрущев, Д. С. Коротченко Мавзолейн трибуна дээрэ гараа. Басагадууд парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

КПСС-эй МГК-гэй секретарьнууд В. И. Устинов, С. Д. Орлов, Е. К. Рагозин, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнууд В. Е. Семичастный, С. П. Павлов, А. Н. Аксенов, Л. К. Балясная, Э. К. Беман, Н. Ш. Васадзе, Н. Н. Месяцев, С. К. Романовский, ВЛКСМ-эй МГК-гэй бюрогой гэшүүд Мавзолейн центральна трибуна дээрэ байба. Улаан талмайн гранит шулуун трибунанууд дээрэ айлшад зогсожо байгаа.

ВЛКСМ-эй МГК-гэй нэгэдэхи секретарь А. А. Сосин комсомолой 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москва городой залуушуулай митингые нээһэн байна.

Районуудай залуушуулай түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейн дэргэдэ веногууд болон сэсэгүүдые табяа.

«Красный пролетарий» гэжэ заводой залуу хүдэлмэришэн Николай Чернов, Москвагай техническэ дээдэ училищиин студентка Мария Пашинцева, гвардейскэ Кантемировскэ дивизиин ахалагша сержант Александр Максаков митинг дээрэ үгэ хэлээ.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, ниислэл хотын залуушуул болон комсомолшуудые ВЛКСМ-эй ЦК-гэй зүгһөө, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь В. Е. Семичастный, КПСС-эй МГК-гэй зүгһөө, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов амаршалһан байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ митингдэ хабаадагшадай эльгээхэ хандалгые ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь В. Ф. Стукалин уншаба. Коммунистическэ партида, Советскэ правительстводa хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһанаа Москвагай залуушуул бүхы советскэ залуушуулай зүгһөө тангариглан мэдүүлээ.

Сугларагшад партийна гимн «Интернационалые» ехэ дэбжэлтэтэйгээр дуулаа. «Ура» хашхаралдаан, юрөөл табилга болоо.

Улаан талмай дээрэ болоһон митинг Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй алдарта ойе тэмдэглэжэ байһан советскэ залуу патриодуудай ажабайдалда гайхамшагта ушар боложо үгэнэ. Арад зоной зол жаргалай, бүхы хүн түрэлтэнэй гэрэлтэй һайхан ерээдүйн—коммунизмын хэрэгтэ партиин, тэрэнэй ленинскэ ЦК-гэй хүтэлбэреэр шэнэ асари ехэ илалтануудые туйлахын тулада ВЛКСМ-эй хүсэ шадалаа гамнахагүй байһыень митинг үнэмшэстэй тодоор харуулаа.

(ТАСС).

АЛДАРТА ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭ

* *

Һаалишадай дунда Цыбикдоржо шалгарна

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центрһээ тээ урагшаа ябахада һүнэй-товарна фермэ оршодог. Хоёр жэлэй саада тээ эндэ дунда зэргын, шираг шамбай бэетэй, хүри улаан хүдэр шарайтай, хүхюун янзын хүбүүн һаалишадтай ерэжэ уулзаад, таанадтай сугтаа ажаллахаяа ерээб гэжэ бага зэргэ аягүйрхэһэн янзатайгаар хэлээ һэн.

—Юу, юу гэнэш? Манай фермэдэ ямар ажал хэхэеэ һанаа хүмши? Һаалишан болохо гээгүй хүн аабзаш даа?—гэжэ нэгэ зоримгой янзын басаган Цыбикдоржын нюур сэхэ хаража асуугаа һэн. Тиихэдэнь энэ залуу хүбүүн гэнтэ зориг хүсэ ороһондол болоод:—Тиимэ даа. һаалишан болохо гээб. Басагадай хэдэг ажал бэһэтэйшье хүн хэжэ шадаха юм бэшэ гү,—гэжэ тэрэ харюусаһан байна. Энэ үедэ олоороо сугларaад байһан һаалишан басагад, бэреэд дарья табин энеэлдэһэн, «эгээ энэ хүбүүн хүнэгтэй зууралдаад яахань гээшэб» гэлсэһэн байха.

Ажал хүдэлмэридэ дүрэтэй, һанаһан юумэеэ заабол дүүргэжэ шададаг заншалтай энэ залуу хүбүүн хэдыхэн һара үнгэрөөд байхада мэргэжэһэн һаалишадһаа холо гээгдэхэеэ болёо бэлэй.

Элдэб бэрхэшээл дабажа, түрүүшынгээ жэл үнгэргэхэдөө һаалишан Цыбикдоржо зарим тэды дүршэлтэй болоо. Хоёрдохи жэлээ һаалишанаар ажаллахадаа шэнэ мэргэжэлэйнгээ нюусые бүри һайса шудалаа. Даажа абаһан үнеэдээ зүбөөр харууһалдаг, һаахынгаа урда тээ дэлэнгыень һайса нидхэрдэг, тиигээд һааһан үнеэдээ дахин шабхажа, һүнэйнгөө тоһолигые дээшэлүүлдэг болоһон юм.

Цыбикдоржо оролдосотой, тэсэмгэйгээр ажаллажа, үнгэрһэн 9 һара 10 хоногой туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1656 литр һү һаагаа.

Үнгэрһэн үбэл тус фермынхид үнеэдээ бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалһан, шэмэтэ силос, талха таряанай зүйл һайса буйлуулжа эдюулһэн юм. Тиигэжэ үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ үнеэдынь зунайнгаа хүшэ шадал алдангүй, һүтэй зандаа ондо ороһон байна. Тиигээдшье хабар зунай, намарай бэлшээридэ үнеэд һайнаар ябуулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар һү һаалга нёдондонойхиһоо дээшэлээ.

Дүршэлтэй бэрхэ һаалишан Цыбикдоржо Аюшеев энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриһөө 700 литрээр ехэ һү һаахаар шиидээ.

Агууехэ Октябриин революциин 41 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын зорилгоор һаалишан Цыбикдоржо Аюшеев, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь улам эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа эхилээ.

Д. Цыремпилов.

Зэдын аймаг.

Загаһашадай мүрысөөн үргэдэнэ

Нижнэ-Ангарскын загаһанай комбинадай элдэб цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, загаһа губшуурдадаг, гүльмэдэдэг бригадануудай загаһашад алдарта партиингаа ээлжээтэбэшэ съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэриие урма баяртайгаар угтажа, харюудань дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаа һэн. Эндэхи загаһашад мүнөө хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ажалайнгаа эршэ хүсые улам шангадуулан, уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ байнхай.

Һаяхан комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан боложо, байгша оной гурбадахи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Дүршэлтэй бэрхэ загаһашан, шадамар эмхидхэгшэ Нурты Саляхутдиновай хүтэлбэрилдэг бригада олоной дундаһаа тодорон шалгарба. Энэ бригадынхид съездын хүндэлэлдэ ажал хүдэлмэреэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй, зүбөөр ябуулжа, загаһанай олоороо ябадаг газарые урид бэдэржэ олоод, гансахан үдэртөө бэшэ, мүн үдэшэлэн, һүниин сагта губшуурдадаг заншалтай болоо. Тиигэжэ гурбадахи кварталайнгаа түсэб тэдэнэр 215, сентябрь һарынхяа аяар 660 процент хүрэтэр дүүргэбэ.

Бригада соогоо загаһашад Михаил Соколов, Екатерина Загшеева, Мария Родионова, бригадирай туһалагша Петр Тюменцев, моторист Георгий Конин, моришон Георгий Антонов болон бусад жэшээтэ ажалаараа суурхадаг болонхой. Бригадынхид жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур гурбан зуун центнер загаһа барижа тушааха уялга абаһан аад, 237 центнер эрхим шанартай, тарган загаһа тушаагаад байна.

Квартал, һара бүриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө тус бригада комбинадай хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагдаад, партиин Хойто-Байгалай айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

А. Петухов.

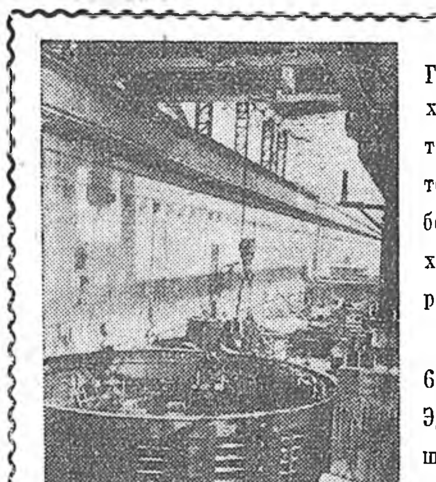

Сталинградска область. Сталинградска ГЭС-эй барилгашад КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ жагсаад, сентябрь һарынгаа түсэбые нилээд үлүүлэн дүүргэбэ. Гидротехническэ барилганuудта 180 мянган кубометр бетон дэбдигдээ. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 6000 кубометрээр ехэ болоно.

Хабсаргагшад эдэ үдэрнүүдтэ 5-дахи, 6-дахи агрегадуудые хабсаргажа байна. Эдэ агрегадууд декабрь һарада түрүүшын ток үгэжэ эхилхэ юм.

Зураг дээрэ: 5-дахи агрегат хабсаргагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

*

Абань хүбүүгээ һургана

Уужам үргэн Худан голой баруун талые бүрхөөһэн дун сагаан хонидой хушууран ябахань үдэр бүри харагдана.

«Эрдэм» колхозой (Хэжэнгэ) суурита хонишон Шойён-Еши Цыбжитов эдэ хонидые харууһалдаг юм.

—Та хэды жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ байнат? —гэжэ асуухада:

—Табяад жэл болоо аабза, —гээд, үбгэжөөл даруу түбшэнөөр харюусадаг.

Бага балшар байхаһаа үмсын хони адуулжа, тала дайдые махажа ябатараа, колхозой эмхидхэгдэхэдэ одоошье түбхинэжэ, хонишоноор ажаллажа эхилээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нэгэшье хоног алгасангүй хонидоо адуулжа, түл түрсыень хороонгүй түлжүүлжэ, тарган тобир ондо оруулдаг байгаа. Иигэжэ үнэн сэхээр, оролдосотой бэрхээр хонидоо харууһалдагайнгаа түлөө олон дахин колхозой правлениин магтаал, шанда хүртэһэн байха. Хонишон Цыбжитов һүүлшын жэлнүүдтэ эрье хонидые харууһалдаг болоо. Мүнөө хаража байһан 500 гаран эрьенүүдынь зунай, намарай бэлшээридэ шадамараар адуулагдажа, тэбхылдэтэрээ таргаланхай.

Хони харууһалха гээшэ дүрэ шадабариин, оролдолгын хүсэн юм гэжэ үбгэжөөл хэлэдэг. Илангаяа хабар, зунай, намарай сагта хонидые зүбөөр бэлшээридэ ябуулаад, хүшэ шадал шангатай болгожорхёод, тобир тарган зандань ондо оруулдаг. Эдеэлсэтэй, шэмэтэй, үдхэн ногоотой газарыень дахуулан бэлшээжэ, хонидоо түргэн мяхажаруулдаг, таргалуулдаг гээшэ.

Барагдашагүй баян ажалай дүршэлтэй Шойён-Еши үбгэжөөл Александр хүбүүгээ багаһаань хойшо хонишоной мэргэжэлдэ һургаа.

Хүбүүниинь долоон жэлэй һургуули дүүргээд, түрэл колхозойнгоо хонин ажахые хүгжөөлсэхын зорилгоор эсэгэтэеэ хонишон болоод ябана. Багаһаа ажалда дуратай, һүбэлгэн бэрхэ Александр абынгаа захяа заабари дүүргэжэ, колхозойнгоо түрүү хонишодой зэргэдэ оронхой. Хоёрдохёо республикын түрүү хонишодой суглаанда хабаадалсажа, эрхим хонишодой түрүү дүй дүршэлтэй танилсаад, ажалаа улам һайжаруулна.

Мүнөө эсэгэ хүбүүн хоёр намарай бэлшээридэ хонидоо таргалуулжа, үбэлжэлгэдэ бэлдэн, хото хорёогоо заһаад, үбһэ тэжээл газаагаа шэрэжэ дүүргүүтэй байна.

Даажа байһан хонидоо хоролтодо оруулангүй, тарган хүшэтэйгөөр ондо оруулжа, партиингаа XXI съездые угтахаар зоригжонхой.

Ц. Токтохоев

Түрүү хонишоной габьяата ажал

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишон Шойжилма Эрдынеева жара гаран наһатай болобошье, ажалдаа шуналтай һайнаар хандана. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ харууһалжа байһан хонидоо гарзагүйгөөр, тарган тобир шадалтайгаар ондо оруулаа һэн. Тиигээд даажа байһан 224 эхэ хонинһоо 252 хурьга түлжүүлэн абаа. Энэнь 100 эхэ хонин бүхэнһөө 112 хурьган абтаһан болоно.

Тэрэшэлэн нүхэр Эрдынеева эхэ хонин бүхэнһөө 4.04 килограмм нооһо хайшалжа абаһан байха юм. Ажалайнгаа дүнгөөр энэ хонишон колхозойнгоо хонишодой дунда хэндэшье хүсэгдэнгүй түрүү һууридa хододоол ябадаг.

Г. Цыреторов.

АХАДУУ АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЫЕ ХАЛУУНААР УГТАА

Польшын Арадай Республикын делегаци Москва ерэбэ

Польшын Арадай Республикын делегациие—хүндэтэ айлшадые угтахын тулада октябриин 25-да олон мянган москвагайхид үйлсэнүүдтэ гараа. Горькиин нэрэмжэтэ гол үйлсэ Польшын Арадай Республикын болон Совет гүрэнэй тугуудаар эртээнһээ гоёогдоһон байгаа. Үйлсые хүндэлэн татаһан улаан бүдүүд дээрэ «Польшоһоо ерэһэн ханинарта үнэн зүрхэнэй амар мэндэ!», «Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын, эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!», «Польшын хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл парти мандаха болтогой!», «Социалистическэ лагериин эбдэршэгүй бата нэгэдэл хэтэ мүнхэдөө бэхижэжэ байг лэ!» гэжэ бэшээтэй.

Нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, А. Н. Косыгин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. П. Тарасов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. Ф. Засядько, Д. Ф. Устинов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд, центральна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ Союзай маршалнууд, генералнууд, КПСС-эй Центральна Комитедэй таһагуудые даагшанар, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй болон бусад министерствонуудэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Польшын Арадай Республикын делегациие угтахын тулада Белорусска вокзал дээрэ ерээ.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй журналистнууд угтагшадай дунда байлсаа.

Брестһээ гараһан тусгаар поезд 13 час 40 минутада Белорусска вокзалай перроной дэргэдэ зогсобо. Хүгжэмэй абяан, амаршалгын үгэнүүд зэдэлнэ.

ПОРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка (делегациин түрүүлэгшэ); ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Завадский, ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич болон Польшын Арадай Республикын делегациин бусад гэшүүд вагонуудһаа гараба.

Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов болон советскэ бусад хүтэлбэрилэгшэд Польшын нүхэдтэй хани халуунаар гараа барилсажа мэндэшэлэлсэбэ.

ПНР-эй делегациин түрүүлэгшэ В. Гомулка хүндэлэлэй харуулай рапорт хүлеэн абаба. Перрон дээрэ Польшын Арадай Республикын болон Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүдэй аялган зэдэлнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Советскэ правительствын зүгһөө арадай Польшын түлөөлэгшэдтэ хандажа амаршалгын үгэ хэлээ.

Польшын хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка (делегациин түрүүлэгшэ) харюугай үгэ хэлэбэ.

Баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын һүүлээр Польшын айлшад Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта вокзалһаа байха гэр тээшэ ябаба.

Вокзалһаа Кремлиин Боровицка үүдэн хүрэтэрхи бүхы замдань Польшын айлшад болон Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые москвагайхид баяртайгаар амаршалаа. «Ура!», «Советскэ болон Польшын арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд зэдэлһэн байна.

* *

Хани ёһоор Москвада ерээд айлшалжа байһан Польшын хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Александр Завадский, ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич болон Польшын Арадай Республикын делегациин бусад гэшүүд октябриин 26-да Бүхэсоюзна хүдөө ажахын болон промышленна выставкэнүүдые 3 часай турша соо ябажа хараа. Айлшад экономико, наука болон культурые хүгжөөлгэдэ Советскэ Союзай туйлаһан амжалтатай, Грузи болон Армениин союзна республикануудай амжалтатай танилсаа.

Выставкэ хараха үедэнь КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Козлов болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд делегацитай хамта ябалсаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые партиин эрилтын ёһоор эмхидхэхэ

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэл манай аймагта юрэ бусаар эхилээ бэлэй. Политһургуули, кружок, семинарнуудта ябагшад һуралсалайнгаа түсэбые саг зуура орхёод, Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо хабаатай материалнуудые үзэжэ эхилээ һэн. Эдээнийе үзэхэдэнь хүн бүхэндэ ехэ һонирхолтой, туһатай байгаа. Олон пропагандистнар зааһан материалаа ойлгосотой болгохын тулада ехэ оролдолго гаргадаг һэн. Жэшээнь, Дубининска загаһанай заводой дэргэдэ промышленностиин экономико шудалха кружогой пропагандист нүхэр И. Т. Пестеров, Байкало-Кударын РТС-эй дэргэдэ хүдөө ажахын экономико шудалха кружогой пропагандист нүхэр Астраханцев болон бусад хэшээлээ удха түгэлдэрөөр, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг болохын тулада ехээр оролдоо юм. Эдэнэрэй хэдэг хэшээлынь предприяти болон колхозуудай бодото байдалтай холбогдодог дээрэһээ бүришье һонирхолтой байдаг бэлэй.

«Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ой тухай» гэһэн темээр хэшээл хэхэдээ зарим пропагандистнар нютагай баримта хэрэглэдэг байгаа. Жэшээнь Сэлэнгын адагай нютагуудтахи партизануудай ударидагша Андрей Кириллович Плис, мүн В. Ф. Печкин, М. М. Семенов болон бусадые хөөрүүлһэн байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Байкало-Кударын РТС-эй дэргэдэ хүдөө ажахын экономико шудалха кружогой хэшээлдэ «Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февралиин Пленумэй тогтоолтой танилсалганла һурагшад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байха юм. Энэ темэ үзэжэ байхадаа колхозуудые бэхижүүлхэ олон һай һайн дурадхалнуудые оруулһан байна.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ политическэ экономиин, үйлэдбэриин экономикын асуудал шудалха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдадаг байгаа. Үйлэдбэриин экономико шудалха кружогууд 9 байһан юм.

Партиин түүхэ шудалха дуратай хүнүүдэй тоо мүнөө жэлдэ эли бодо нэмээ. Хэрбээ нёдондо 160 хүн КПСС-эй түүхэ шудалдаг байһан һаа, мүнөө 200 хүн үзэжэ эхилбэ.

Гэбэшье коммунистнуудай, комсомолшуудай, партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ һуралсалда ехэ дутагдал бии байгаа. Политическэ һуралсал һайжаруулха зорилгоор партиин айком энэ асуудалые пленум дээрээ зүбшэн хэлсэһэн байна.

Партиин айкомой зүгһөө, мүн зарим партийна организацинуудай секретарьнарай зүгһөө хиналта шалгалтын һула дээрэһээ хэшээлынь муугаар, хүн үсөөнтэйгөөр үнгэргэгдэдэг байһан юм. Зарим газарта газетэ уншаһан мэтээр, колхоз, бригада, предприятиин үмэнэ табигдаад байһан зорилготой холбоогүйгөөр хэшээл үнгэрдэг байһан гээшэ. Жэшээнь, «Путь к коммунизму», Пушкинай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта, аймагай милициин зургаанда политическэ һуралсалай хэшээл инмээр лэ хэгдэдэг байба. Политһургуулинууд, кружогуудай хэшээлые удха түгэлдэр болгохын тулада ехэ оролдолго гаргажа үшөөл шаданагүйбди.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, илангаяа фермэнүүдые даагшадта, бригадирнуудта ехэ эрилтын табигдадаг болоһониинь элитэ. Мүнөө колхозуудай техникэ худалдан абаад, механизаторнуудтай болоод байхада, энэнь бүри ехэ удха шанартай болоно. Бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанар техникэ тон һайса мэдэхэ, мүн хүдөө ажахын экономикотой танил байха ёһотой бшуу. Энээнэй урда тээшье кадрнуудһаа экономикын асуудалаар эрилтэ ехээр табигдадаг байгаа. Мүнөө бүри ехэ эрилтэ табигдадаг болонхой.

Партиин айком, мүн зарим партийна организацинууд һуралсалда, ажахын асуудалда һаналаа ехээр табина. Жэшээнь КПСС-эй айкомой бюро дээрэ, партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ үйлэдбэриин асуудал зүбшэн хэлсэдэг байна. Продукци абахадаа гаргаша хороохо, ниитын ажахын элдэб һалбаринуудаа ашаг ехэтэй болгохо тухай асуудал партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхэдэ үйлэдбэриин асуудалда хүнэй анхарал хандуулдаг, тэдэнэрэй ажалда туһалдаг гэжэ тоолодогбди.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд эмхидхэгдээ. Партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй дэргэдэхи хоёр жэлэй экономическа һургуули хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ юм.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй гол дутагдал юун байгааб гэхэдэ, партиин айком кружогуудай болон политһургуулинуудай хүдэлмэриие наринаар шэнжэлжэ үзэдэггүй, зарим пропагандистнарай хэшээлые шалгадаггүй, эрхим пропагандистнарай дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ оролдолго гаргадаггүй байгаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эдэ дутагдалнуудые заатагүй зайсуулхабди. Хэшээлнүүдые һайнаар эмхидхэхэ зорилгоор аймаг доторoo һуралсалай үдэр понедельник бүхэндэ тогтоохо гэжэ хэлсэгдэнхэй. Пропагандистнарай хүдэлмэри шалгажа, туһалжа байхын тулада саг сагта семинар үнгэргэгдэхэ. Эрхим пропагандистнарай дүй дүршэлые дэлгэрүүлхын тулада зохихо хэмжээн абтаха юм. КПСС-эй айкомой бюрогой гэшүүн түрүүтэй эдэбхитэд кружогуудай, политһургуулинуудай хэшээлдэ байлсадаг болохо, эдээнииe удха түгэлдэрөөр үнгэргэхын тулада һаналаа табидаг болохо. Мүн теориин асуудалые колхозуудай, предприятинуудай бодото байдалтай холбохо шухала хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Мүнөө жэлдэ партийна һуралсал эмхидхэхэдээ хүн бүхэнэй юрэнхы, политическэ бэлэдхэлые хараадаа абалсаһан байгаабди. Хэрбээ энээнэй урда тээ аймагай түбтэхи эмхи зургаанай партийна организаци бүхэндэ кружок байгуулагдадаг һаа, мүнөө жэлдэ тэдэ томодхогдожо, гурбан кружок болгогдоо. Йигэхэдэ һуралсалай шанар һайжарна. Мүн хүдөөгэйшье партийна организацинуудта иимэрхүүгээр һуралсал эмхидхэгдээ.

Дүй дүршэл ехэтэй, эрдэм һургуулитай хүнүүд мүнөө жэлдэ пропагандистаар томилогдоо.

Байгша оной октябриин 13-да партийна һуралсалай түрүүшын хэшээл болоо һэн. Һурагшадай эдэбхитэй, пропагандистнарай бэлэдхэл һайнтай байһые тэрэ хэшээл харуулаа. Коммунистнуудай, комсомолшууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй һуралсалые саашадаашье һайнаар үнгэргэхэбди.

Ц. Раднаев, КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой секретарь.

Залуу һаалишан

Гүлмэр залуухан Мария басаган үнгэрэгшэ хабар колхозой һаалиин хоёрдохи гүүртэдэ һаалишан боложо ошоһон юм. Ямаршье бэрхэшээлһээ айнгүй ажаллажа, богонихон болзор соо бэрхэ һаалишадай тоодо оробо.

Мария Чойевна Ринчинова энэ оной март һараһаа октябриин 20 хүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1300 литр һү һаагаа. Тиигэжэ эрхим һаалишан болохо шадабаритай байһанаа харуулба.

Зэдын аймагай Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени һү һаалгаар түрүүлжэ ябаһан энэ залуу һаалишандаа шан үгэһэн байна. Нүхэр Ринчинова гүүртынгээ малшадтай хамта үбэлжэлгын бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ съездые ажалай амжалтаар угтахын тулада шэнэ уялгануудые абаад, энэ һаалишан бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

Зураг дээрэ: залуу һаалишан Мария Ринчинова.

Ц. Сагалеев.

Загаһа барилгын түрүү колхозуудта шангууд барюулагдаба

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон Бурядай экономическа захиргаанай районой арадай ажахын Совет республикын загаһа барилгын колхозуудай 1958 оной III кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүн хаража үзэбэ.

Энэ кварталда загаһа бариха түсэбөө 227 процент дүүргэһэн Кабанскын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь А. П. Качин) түрүү һуури эзэлжэ, республикын Министрнүүдэй Совет, мүн арадай ажахын Совет дамжуулгын Улаан туг болон нэгэдэхи мүнгэн шан—14000 түхэриг абаха болобо.

Тэрэшэлэн тус аймагай «Байкал», Карл Марксын нэрэмжэтэ, Прибайкальска аймагай «Свободный путь», Сталинай нэрэмжэтэ, Баргажанай аймагай «Коммунизм» колхозуудые үнгэрһэн квартал соо һайнаар хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглэбэ.

М. Михайлов.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһанһаа

ПАРТИИН ХОЁР СЪЕЗДЫН ХООРОНДО ҮЕ СОО БОЛОҺОН ХУБИЛАЛТА ТУХАЙ

Хүдөө ажахынгаа улам саашаа хүгжэжэ, колхозуудай экономикын ургажа байһан тухай аймагай зарим газетэнүүд уншагшадтаа хөөрэжэ үгэнэ. Тиихэдээ партиин XX съездһээ хойшо үнгэрһэн хоёр жэл хахад соо хүдөө тосхонуудта ямар хубилалтын болоһон, шэнэ барилгануудай хаа хаанагүй олоор бодхоогдожо, ниитын ажахын улам хүгжэжэ, мал ажалһаа абтадаг ашаг шэмын бүри дээшэлжэ байһан тухай нютагайнгаа жэшээ дээрэ харуулна. Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэри хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар колхознигуудай ямар амжалта түйлаһан тухай аймагай газетэдэ толилогдоһон зарим баримтануудые эндэ харуулая.

КОЛХОЗОЙ ТОСХОНОЙ ШЭНЖЭ ТҮХЭЛ ХУБИЛНА

— Партиин XX съездһээ хойшо үнгэрһэн хугасаа соо манай колхоздо олон барилга хэгдээ,—гэжэ Хориин аймагай **«Улаан туяа»** газетэдэ толилогдоһон статья соогоо XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер нүхэр Байбородин хөөрэнэ.—Ууралаар дулаасуулагдадаг, мүн тэжээл буйлуулдаг кухнитайгаар 20 эхэ гахайн багтаха, 1000 хониной байха хоёр типовой байра баригдажа, ашаглалгада үгтөө. 120 үнеэнэй байха байрын барилга дүүрүүтэй байна. Эндэнь автоуһалуури, дүүжэн харгы, электрын аргаар үнеэ һааха агрегат тодхогдохо юм. Энэ байрын хажуудахана 300 тонно тэжээлэй багтаха силосэй траншей шулуугаар баригдаа. Һалхита нютагта хонишодой байха хоёр байратай гэр баригданхай. Гэр соонь улаан булан түхеэрэгдэнхэй.

Колхозой түб тосхондо правлениин конторын байшан, хүүгэдэй ясли, 200 тонныи багтаамжатай овощехранилищи баригдаа. Ашаглалгада һаяхан үгтэһэн электростанциин хүсөөр хүдэлдэг тараанай онһожоруулагдаһан тоог түхеэрэгдээ. Эндэнь онһон шэгнүүр тодхогдоо. Хоёр зернопульт, ороохо ашаха хоёр машина электрын хүсөөр хүдэлгэгдэнэ. Һүүлшын хоёр жэл соо колхоз олон машина, автонасос, дизельнэ двигатель, тэжээл хуряаха комбайн гэхэ мэтые худалдажа абаһан байна.

Партиин XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлжэ эхилһэнэй ашаар колхозой экономико хүгжэжэ, колхознигуудай байра байдал һайжаржа байна. 1955 онойхитой сасуулхада, колхозой мүнгэн олзо 25 процентээр дээшэлбэ. Гүрэн удаан болзороор мүнгэ урьһаар үгэжэ, үйлэдбэриин барилга хэхэдэнь колхоздо ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Колхознигуудай олоһон ажалта үдэртэ ехэ мүнгэн зөөри, талха тараан хубаагдадаг болоо. 1955 онойхитой сасуулжа хараа һаа, колхознигуудта хубаагдадаг мүнгэн зөөри хоёр дахин ехэ болоһон байха юм. Олон колхознигууд өөр өөртөө шэнэ гэр баряа.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН АРТЕЛИИН ХҮГЖЭЛТЭ

Колхозно үйлэдбэриие эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхын тула социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон «З... дэм» колхозойхид абаһан социа... тическэ уялгануудаа һайнаар дү... гэжэ байна. Тус колхоз эбэртэ б... малай тоо олошоруулха түсэбөө ... тябриин 1-нэй байдалаар 100,4 пр... цент, хони олошоруулха түсэ... 95,6 процент дүүргэв. Мал ажал... абтадаг ашаг шэмэ мүн лэ дээ... лээ. Нёдондо жэлэй юһэн һара с... 256804 литр һүн һаагдаһан ... байгша оной энэ хугасаа соо 27... литр һүн һаагдаһан байха юм. К... хозой эрхим һаалишад Раиса ... дупова, Долгор Цыренова тус б... дөө 1400—1449 литр һү һааба. Т... хэдэ энэ зундаа нёдондонойх... сасуулхада, һураггүй ехэ ноо... хайшалагдаһан байна. Тэрэнэй ... 50 процентнь нарибтар, нарин ... һон юм. Зарим хонишод, жэш... хэдэ, Г-Д. Ишиева, Л. Мурхан... даажа байһан хонин бүриһөө 3,... 3,6 килограмм нооһо хайшалаа.

Мал бэлшээн таргалуулха гүү... нүүд, отаранудай малшад б... хонишод гүрэндэ гансал тарган ... тушааха гэһэн уялгаяа нэрэтэй ... рэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Хони... Сынгэ Гомбоевой харууһалжа б... һан хонидые гүрэндэ тушаахада, ... дэнэй шэгнүүр дунда зэргээр 49 ... лограмм болоо. Мал адуула... Дамдин-Сурун Доржиев малаа ... бөөр бэлшээн таргалуулһан... ашаар, тэдэнэй шэгнүүрые сүү... дээ 700 граммаар нэмээжэ шаа...

Тус колхоздо тарилгын тал... ургэдхэхэ талаар ехэ ажал хэг... Һүүлэй үедэ 5 мянган гектар ... газар элдүүрилэгдэһэн байна. ... нөө тус колхоз 8200 гектар га... элдүүрилдэг болоо. Тэрэнэй 2... гектартань ороохото ургамал тар... дана.

Мүн тус колхоздо олон гэр ба... баригдажа байнхай. Һүүлш... хоёр—гурбан жэл соо ороо... склад, полевой стан, гахайн х... үнеэдэй гурбан, хонидой, хурьга... байха найман байра баригдаа. Г... на культурно-ажаһуудалай барил... да ехэ анхарал хандуулагдана. ... дэ һаяхан шэнэ бани хүдэлжэ э... лээ. Колхозой правлениин байш... баригдажа дүүргэгдэхэ ойртоо. ... байшан соо библиотекэ, уншал... зал түхеэрэгдэхэ юм. Мүн до... жэлэй һургуули, хүдөөгэй больн... культбаза ойрын сагта баригда... хараалагданхай.

Гурбан жэлэй соёлой добто... оролсоһон тус колхозойхид ө... дынгөө зөөри, хүсөөр һургуули ... риха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр энэ ... рилгада хамтын баялигһаа 200 м... ган түхэриг мүнгэ һомолхо гэжэ ... раалба. Хүдөөгэй больницын ... шан мүн лэ колхозой хүсөөр ба... даха юм. Тус колхозой гэшүүд ... өөртөө гэр барижа байнхай. Һ... лэй хоёр жэлэй туршада 120 б... айл шэнэ гэрнүүдтэ ороо.

Жэл ерэхэ бүри колхоз эконо... ческа талаараа хүгжэжэ байна. 1... ондо 1 миллион 500 мянган түхэ... олзотой байһан колхоз мүнөө жэл... 3 миллион олзотой болохонь.

Түрэл партиингаа XXI съезд... нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ ... ригжоһон тус колхозой гэшүүд ... шэмтэйгээр ажаллажа байна. Энэ ... тухай аймагай «Зэдын колхозни...» газетэ мэдээсэнэ.

Партиин горкомой пленум болобо

КПСС-эй Улан-Удын горкомой ээлжээтэ пленум боложо, горсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Гурьяновай** «Улан-Удэ городто гэр байшангуудай барилгые түсэблэхэ, бариха тухай» гэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Улан-Удэдэ ехэ барилга хэгдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ городой элдэб барилгануудта 173 миллион түхэриг мүнгэн һомологдоо. Хоёр жэл соо 65 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада оруулагдаба.

Тиибэшье городой хүн зоной олошоржо, байра байдалай һайжаржа байхада гэр байрын барилга гээгдэжэ ябанхай. Городой хүн зон гэр байраар үшөөл дутана. Гэр байранууд таруугаар, эндэ тэндэ, типовой проектые баримталангүйгөөр баригдана. Энээн тухай элидхэлшэшье, үгэ хэлэһэн хүнүүдшье онсолон тэмдэглээ.

Барилга хэхэдээ мүнгэн зөөри, элдэб материалнуудые гамтайгаар гаргашалха, барилгын үнэ сэнгые доошолуулха шухала байһан тухай нүхэд **Аржанов, Ножкин** гэгшэд, городой барилгын генеральна түсэбэй, архитекторын заабаринуудай наринаар сахигдадаггүй байһан тухай нүхэр **Лукьяница** тогтожо хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

***

Һүүлээрнь пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой аппарадта хүдэлхөөр эльгээгдэһэн нүхэр **К. М. Продайводае** партиин горкомой хоёрдохи секретариин уялгаһаа сүлөөлжэ, орондонь нүхэр **Ц. Ц. Дондуковые** һунгаа. Мүн КПСС-эй горкомой секретаряар нүхэр **Л. В. Антонова** һунгагдаба.

КПСС-эй XXI съездые ажалай үндэр амжалтаар угтахабди

Улан-Удэ городой Советскэ районой ажалшад КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгээр нилээд амжалта түйлажа, мүнөө 1958 оной гүрэнэй түсэбые саг болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Абаһан социалистическэ уялгануудай ёһоор, районой предприятинууд энэ жэлэй түсэб саг болзорһоонь 10 хоногоор урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 8 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ юм. Мүн үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудай нэбтэрүүлэгдэжэ, эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар жэл соо 3 миллион түхэригэй алмалта хэгдэжэ, үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин өөрын үнэ 1 процентээр химдарха байна.

Энэ шухала зорилго саг болзортонь бэелүүлхын тула партийно-эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнабди. Тиимэ дээрэһээ, партиин райком нэн түрүүн партийна организацинуудай ажал хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ горьтой туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээнь, байгша оной үнгэрһэн үе соо партиин райкомой пленум, бюрогой заседанинууд дээрэ «ажалшадта гэр байра барилга», «үйлэдбэри онһожоруулха арганууд», «техническэ соведэй ажал хүдэлмэри тухай», «хайшан гэжэ шэнэ техникэ болон түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэб» гэхэ мэтэ олон асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тусхай шиидхэбэринүүд баталан абтаад, олонхинь бэелүүлэгдээ.

Районой предприятинуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудтай «администрациин ажахын ажал-ябуулгые хайшан гэжэ хинан шалгажа, туһа үзүүлхэб», «үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнэй болон техническэ соведэй ажал хүдэлмэриие ямар арга методээр шалгахаб» гэхэ мэтэ асуудалнуудаар тусгаар семинар үнгэргэгдэһэн байна.

Үйлэдбэри һайжаруулгада зорюулжа, КПСС-эй райком һара бүридэ «техникын үдэр» үнгэргэнэ. Эндэ экономическа болон техническэ темэнүүдээр һонирхолтой лекци, элидхэлнүүд уншагдадаг юм. Гадна «наука ба техникэ» гэжэ киножурнал харуулагдадаг.

Байгша онһоо эхилжэ районой предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүн согсолжо харуулһан тусгаар информационно бюллетень хэблэгдэдэг болонхой. Тэрээн соо ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ арга метод, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, эрхим уралан нарижуулагша болон ухаалан зохёогшодой дүй дүршэл тодорхойгоор харуулагдана.

Жэшээнь Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой шэл хайлуулагша нүхэр Корнеевэй, «Механлит» заводой токарь нүхэр Сорокиной, слесарь нүхэр Новиков болон бусад олон түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухайнь бэшэгдээ һэн. Мүн Улан-Удын оёдолой фабрика, судна заһабарилгын заводой ажал хүдэлмэри харуулагдаһан байна.

Партиин райком ажалшадай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тушаа ехэхэн анхарал хандуулдаг юм. Мүнөө Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 41 жэлэй ойдо, КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөнэй долгин хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрнэ. Тиин районой предприятинууд энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һарын турша соо ажалай ехэхэн амжалта түйлаа. Жэшээнь энэ саг болзорто продукци үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ. Хэрбээ энээнһээ урда түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ продукци 8 миллион түхэригөөр хараалагдаһан байбал, 8,7 миллион түхэриг болоо. Энэ үе соо ажалай бүтээсэ 102,6 процент боложо, үйлэдбэрилһэн продукциин өөрынь үнэ 0,3 процентээр химдарһан байна. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын болон бусад эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар жэл соо 2,6 миллион түхэригэй зөөриин алмалта хэгдэхэ байна. Тиихэдэ районой олохон предприятинууд бүришье һайн амжалта түйлажа шадаа. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын судна заһабарилгын заводойхид (директорынь нүхэр Крутояренко, партийна организациинь секретарь нүхэр Сажинов, завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Кауфман) байгша оной үнгэрһэн 9 һарада бүхы продукци бүтээн гаргаха түсэбөө һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэв. Мүн ГЭС-эй коллектив (директорынь нүхэр Зеленовский, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Фишев) электроэнерги үйлэдбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэөд, мүнөөшье һайнаар ажаллана. Тиихэдэ олзоборилгын «Труд» артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Ю. А. Патрушев, партийна организациинь секретарь нүхэр П. В. Елизов) продукци бүтээн гаргаха энэ жэлэйнгээ түсэбые районой партийна конференци—октябриин 11 болотор дүүргэжэ, бусадта ажалай эрхим жэшээ харуулба.

Мүн «Победа», Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артельнүүд, хилээмэнэй комбинат болон бусад предприятинууд түсэбһөө гадуур нилээд ехэ продукци бүтээн гаргаба.

Байгша оной үнгэрһэн үе соо продукци үйлэдбэрилхэ талаар ехэшэг амжалтануудай түйлагдабашье, районой зарим предприятинуудай ажал хүдэлмэридэ үшөөл дутуу дунданууд, алдуунууд ушарна. Жэшээнь, энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һарын турша соо маслобаза, Сэлэнгын техническэ участок, уран зурагай мастерской, горпищеторг болон бусад продукци бүтээн гаргаха түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Тэрэшэлэн шэлэй механизированнэ завод ехэхэн гээгдэлдэ ороһон байгаа.

Энэ ушар болбол тус заводой дирекци, партийна организациин абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй, ойлгууламжын горьтой хүдэлмэри ябуулаагүй байһаниие харуулна гэжэ хэлэхэдэ болоно.

Гансашье эдэ предприятинууд бэшэ, мүн бусад хэдэн предприятинуудаар социалистическэ мүрысөөн ёһото һайнаар эмхидхэгдээгүй.

Мүнөө районой ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэриие хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, түрэл партиингаа XXI съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахые оролдоно. Партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэхэдээ районой ажалшад урда үнгэрһэн КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһаниие болон ойрын болзорто юу хэхэ тухайгаа тобшо тодорхойгоор хэлсээ.

Энэ жэлэй үнгэрһэн үе соо Улан-Удын шэлэй завод продукци бүтээн гаргаха түсэбөө дүүргээгүй юм гэжэ дээрэ заагдаа һэн. Гадна энэ заводойхид мүнөө ойрын сагта жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 75 мянган дүрбэлжэн метр болон ерэхэ жэлдэ КПСС-эй XXI съезд болотор 10 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ социалистическэ уялга абаад, муу бэшээр ажаллажа байна. Жэшээнь, сентябрь һарада, мүн октябриин түрүүшын хахадта түсэбһөө гадуур 49 мянган дүрбэлжэн метр һайн шанартай сонхын шэл бэлдэгдэнхэй. Тиихэдэ заводой халаанuудай олонхинь сонхын шэл бүтээн гаргаха графигаа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Мартыненко, партийна организациинь секретарь нүхэр Елисеев) энээнһээ урда тээ жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 800 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха социалистическэ уялгаяа дахин шэнээр зүбшэн хаража, декабриин 20 хүрэтэр 1200 мянган түхэригэй продукци ассортиментын ёһоор бүтээн гаргахабди гэһэн шэнэ уялга абанхай.

Хилээмэнэй комбинат (директорынь нүхэр Болотов, партийна организациинь секретарь нүхэр Поломошнов) байгша ондо түсэбһөө гадуур 250 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха уялгатай байһанаа, мүнөө өөһэдынгөө доторой арга боломжонуудые хараадаа абажа, 1,5 миллион түхэригтэ хүргэхөөр оролдожо байна.

«Механлит» заводойхид (директорынь нүхэр Бурлов, партийна организациинь секретарь нүхэр Колода) энэ жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригһөө дээшэ продукци үйлэдбэрилжэ, тэрээнэй өөрынь үные 800 мянган түхэригөөр химдаруулха зорилготойгоор ажалланад.

КПСС-эй XXI съездые ажал... эрхим бэлэгүүдээр угтаха г... уялгануудые районой бүхы пре... приятинууд абаа. Хамта дээрэ... най районой ажалшад парт... съездын хүндэлэлдэ түсэбһөө ... дуур 10 миллион түхэригэй прод... ци үйлэдбэрилхэ зорилготой... ажаллана. Тиихэдэ ажалай бүт... 2,8 процентээр дээшэлжэ, прод... циин өөрынь үнэ 1,1 процент... химдарха юм.

Район доторнай һүүлэй үедэ у... лан нарижуулга, ухаалан зох... гын хүдэлмэри муу бэшээр яб... лагдана. Энээнэй ашаар райо... предприятинууд жэлэй турша ... элдэб материалнуудые 3,2 милл... түхэригөөр алмалта хэжэ шад... гээшэ.

Предприятинуудаар ажахы... литическэ шухала, шухала зор... гонуудые саг болзор соонь бэел... жэ, продукци бүтээн гаргаха гү... нэй түсэб дүүргэхын тулада эмх... хэлэй болон политическэ хүд... мэри һайнаар эмхидхэхэ хэ... бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэ ... рэһээ энээн тушаа парт... райком, тэрээнэй хүдэлмэрилэгш... предприятинуудай, эмхи зургаа... дай партийна организациин се... тарьнар муу бэшэ хүдэлмэри яб... на гэжэ хэлэхэдэ болоно. ... бэшье район соохи партийна ... хидхэлэй, политическэ хүдэлм... дэ яһала дутагдалнууд бии. Эд... тагдалнуудые саг болзортонь ... рүүлжэ, ажал хүдэлмэриие ... һайжаруулха тушаа болохо ... жээнүүд хараалагдажа, олонх... бэелүүлэгдээ.

Манай районой ажалшад аб... социалистическэ уялгануудаа ... болзортонь дүүргэжэ, түрэл ... тиингаа XXI съездые ажалай эр... бэлэгтэйгээр угтажа шадаха бай...

И. НОВИКОВ, КПСС... Советскэ райкомой секрет...

ВЛКСМ-эй 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Урдын комсомолшууд уулзаба

Баргажанай түрүүшын комсомолшууд эндэ һая суглараа.

З. Веснинагай фото.

...урядай түрүүшын эрдэмтэдэй ...н М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ ...ар оронoo шэнжэлхэ музейн ...соо һонирхолтой суглаан һая-... болобо. Эндэ 1920—1925 онууд-... комсомолдо ороһон Баргажан ...агай хуушанай комсомолшууд ...лараа.

...глаанда хабаадагшадай олон-... буурал толгойтой болоjо бай-...шье һаа, тус суглаан хүхюун ...тайгаар, ёһотойл комсомолой ...астайгаар үнгэрөө. Тэдэнэр ба-...даа 30—35 жэлэй саада тээ Ле-...скэ комсомолой зэргэдэ ороод, ...хэжэ ябаһан тухайгаа һанан, ...н хөөрэлдэбэд. Энэ суглаанда ...баадагшадай зариманиинь ком-...олой түүхэһээ һони һонин юумэ ...һэн байна.

...ри 1923 ондо Уланай комсомо-... үүрэй (ячейкын) секретарь ...һан нүхэр А. С. Казаков тиихэ-... комсомолшуудай хайшан гэжэ, ...р хүдэлмэри хэжэ байһан тухай ...жэ хөөрөө:

— Сомонойнгоо ревкомые, һүү-...рнь Соведые бэхижүүлжэ, тэрээ-... дамжуулан Совет засагай по-...ткые арад зондоо гол түлэб ид-...а һэмди. Манай ячейкэ 7 хүн-... байгуулагдаа һэн. Тэрэ сагта ...үү залуушуул ябаһан нүхэд ...Тараскин, М. Баранов, Н. Молча-... А. Тараскина, В. Биданова бо-... бусадһаа Уланай комсомол-...дай үүр бүридэһэн байгаа. Арад ...ай дунда тэдэнэр соёл гэгээрэ-... хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ...лдаг бэлэй. Совет засагай, ...мунистическэ партиин политика ...й элидхэл, хөөрэлдөө бүлэг хү-...ые суглуулжа гү, алишье һаа ...ар ябажа үнгэргэгшэ һэмди.

...рэ үедэ комсомолдо ороһон мү-... ССР Союзай арадай артист ...бжап Цыдынжапович Цыдын-...ов түрүүтэй хэдэ хэдэн залуу-... нюдарган баяшуулые, ноёд, ...анарые шоглоһон зүжэг өөһэдөө ...огоод табижа, хүн зониие һо-...уулагша һэн.

...э бүхы эмхидхэлэй асари ехэ ...мэри ангиин шанга тэмсэл ...үүр ябуулагдадаг байгаа. Ню-... баяшуул нюдарган Корнаков ...утэй, мүн нютагай ламанар, ...эр комсомолой үүрэй хүдэлмэ-... байһан олон алдуу, дутагдал-...ые шадамараар хэрэглэн, гү-рэн түрэдэ, илангаяа колхоздо хар-ша ябуулга хэдэг байгаа. Тиибэшье һаань, арад зон шэнэ засагай, комсомолой ажал-ябуулгые дэмжэн абажа, алба татабаряа, продналогоо саг болзор соонь түлэдэг байһан юм.

Һүүлээрнь эдэ комсомолшууд Коммунистическэ партиин зэргэдэ орожо, тус тосхондо партийна үүр байгуулха үндэһэ һуури табиһан байна.

Промышленностиин, соёл культурын центрнүүдһээ таһаранги холын Баргажанай уездэ комсомолой эгээн түрүүшын үүр байгуулжа, тэрэнэй түрүүшын секретарь байһан нүхэр Казаков, мүн үнинэй комсомолец Б. Мужанов ба бусад тиихэдэ хараһан, хэһэн юумэн тухайгаа һонирхолтойгоор, дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэд. Нүхэр А. С. Казаков урдань баяшуулай зарса ябаһан юм. Мүнөө партиин гэшүүн, армиһаа табигдаһан подполковник, республикын ДОСААФ-та харюусалгатай тушаалда ажаллажа ябана.

Тэрэшэлэн Баргажан тосхоной хуушанай комсомолшууд нүхэд М. Южук, Д. Бородых, М. Брилевич, С. Коновалов болон бусад һонирхолтой юумэ хөөрэбэ.

Тус суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд республикын эгээн түрүүшын Баргажанай Читкан тосхоной комсомолой үүрнүүдэй хүдэлмэри, ажал-ябуулга тухай хөөрэбэ. Энэнь ехэ һонин байгаа.

Эдэбхитэй большевик Иван Зарубинай хүтэлбэрилдэг партийна эхин организациин хүтэлбэреэр ябажа, Читканай комсомолой үүр ехэ юумэ хэһэн юм. 1921 оной эхеэр комсомолой нэгэдэхи уезднэ конференци зарлагдажа, Баргажанай уездын комсомолой организаци эмхидхэгдэһэн, укомой гэшүүд һунгагдаһан юм.

— Һүүлээрнь, мүн лэ 1921 оной эхеэр тус уездын залуушуулай түрүүшын конференци 100 гаран хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдөө бэлэй, — гэжэ нүхэр Д. Бородых хэлэнэ. Энэ конференциин һүүлээр уездын түрүү залуушуул комсомолой зэргэдэ олоороо ороһон байгаа.

1922 ондо Баргажан нютагай бүтүү харанхы хада уулые дабан, бандит Дугановай отрядай улаантанһаа тэрьедэхэдэнь уездын комсомолшууд гартаа буу зэбсэг барижа, партизанuудтай хамта тэдэ сагаантаниие бута сохилсоһон юм.

Городто ажаһуудаг Баргажанай түрүүшын комсомолшуудай суглаае хуушанай комсомолой совет эмхидхээ. Энэ суглаан удха түгэлдэрөөр үнгэрөө.

К. Семенов.

Бурядай комсомолшууд Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай үедэ

...циалистическэ Бурятороной-... комсомолшууд бүхы советскэ ...ушуултай хамта ябажа, Герма-... фашистнуудые дарахада ту-...лсаа. Республикымнай олон ...ан комсомол хүбүүд, басагад ...ай үедэ фабрика, заводуудта, ...хозой полинуудта эршэмтэй ...ар ажаллаһан, гартаа буу ...ад, арад зонойнгоо бэеэ даан-... байдалые хамгаалалсаһан бай-...

...эгэ оронoo хамгаалгын дайнай ...шын геройнуудай нэгэниинь ... эндэхи Петр Тимофеевич ...тонов болоно. Урдань энэ хүн ...-Удын мяханай комбинадта ...ар ажаллажа байгаа. Баатар ...эй лётчик Харитонов агаарай ...ланда фашистска хэдэн само-...үдые унагаажа, 1941 оной ...ин 8-да Советскэ Союзай Ге-... нэрэззэргэдэ хүртэлсөө бэлэй. ...най ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн ...н комсомолец Сергей Ореш-... дайсанай пулемёдые бэеэрээ да-... унаад, добтолжо ябаһан сэ-...дтээ илалта хангаһан байгаа. ...идэ мүнхэ алдар суутай бо-... Сергей Орешковтэ Советскэ ...ай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо ...

...н-Удын комсомолоор хүмүү-...гдэһэн Игорь Сергеевич Ива-...940 ондо арбадахиие дүүргээд, ...й албанда татагдаһан бай-... Днепр мүрэнэй түлөө байл-...а шалгарһан 36 Геройнуудай ... Игорь Ивановой нэрые хара-...

...ят арадай алдарта басаган ...ева дайсанай артиллериин ...үлэн соогуур ябажа, шархата-...рэгшэдые абардаг байгаа. ... хүндөөр шархатабашье, ...анай газарһаа зайлангүй, баатар зориг гаргажа наһа барабаһан байгаа. Комсомол-политрук Шагланов галзуу фашистнуудые пулемёдоороо хирган, хэдэн зуугаад дайсанай добтолгые зогсоогоод байһан юм. Тэрэ байлдаанда Шагланов 200 гаран гитлеровецүүдые хюдажа, Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

1945 оной январиин нэгэнэй мэдээгээр, 2596 бурядууд Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо комсомолшууд ехэ олон.

Дайнай үедэ залуу комсомолшууд фабрика, заводуудта, колхоз, совхозуудта унаһан малгайгаа абангүй ажаллажа, фронтдоо туһалдаг бэлэй. 1942 оной зун багта республика соомнай комсомол-залуушуулай 63 фронтовой бригаданууд байгуулагдаад, ажалай баатаршалгын үльгэр жэшээ харуулан хүдэлмэрилдэг һэн. Прохоровой хүтэлбэрилһэн комсомол-залуушуулай бригада (ПВЗ) фронтовой ёһоор хүдэлмэрилжэ, бүхы 32 гэшүүдынь халаанайнгаа нормые үдэр бүри 3—4 процентээр, бүхы бригаданъ 250—300 процентээр дүүргэдэг һэн. Нүхэд Колесников, Суворов, Фролов, Симонов болон бусадай хүтэлбэрилдэг фронтовой бригаданууд город соогоо суутай болоһон байгаа.

1942 оной сентябрьда республика соомнай 159 фронтовой тракторна бригада, залуушуулай 288 полеводческо звено, бригаданууд хүдэлмэрилдэг байгаа.

Дымбрылов, Цырендоржиев, Габон, Климов, Попков, Метляев, Поломошина болон бусадай хүтэлбэрилһэн бригадануудтахи залуу тракториcтнуудай ажалай габьяа бүхы республика соомнай мэдээжэ болоо һэн. Түнхэнэй МТС-эй комсомол басагад—Сыдеева, Габанова, Кутякова, Торгосоева, Хэрэнэй МТС-эй — Цыденова, Осорова, Тышкеева, Хонхолойн МТС-эй—Тугулукова гэгшэд хамта 8 басагад «Советскэ Союзай эрхим трактористын» нэрэзэргэдэ хүртөө һэн.

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин коммунистнууд комсомол, залуу малшадай фермэнүүдые эмхидхэхэ тухай уряатайгаар республикынгаа бүхы коммунистнуудта хандаһан байгаа. Тэрэ уряань эдэбхитэйгээр дэмжэгдэн, 1945 ондо залуу малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн юм.

Залуу малшадай 19 фермэ имагтал Зэдын комсомолшууд эмхидхэһэн байна. Мүн Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай комсомол малшадай бригаданууд һайнаар хүдэлмэрилөө. Залуу малшад мал үсхэбэрилхэ түсэбөө сүм дүүргэдэг, ашаг шэмыень дээшэлүүлдэг, Эхэ оронoo хамгаалагшадта мяха, тоһо ехээр үгэдэг байһан юм. Бурядай комсомолшууд Эхэ оронойнгоо мандалда зорюулагдадаг воскресниигүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һэн.

Эдэ бүхы баримтанууд Бурядай комсомолой алдар солото аша габьяае, ажал хэрэгые гэршэлэн харуулна. Манай республикын комсомолшууд фашистска Германиие илаһан илалтада өөһэдынгөө хубитые иигэжэ оруулалсаһан байха юм.

П. Тышкилов.

Республикын комсомолой түүхэһээ

☆ 1920 оной апрелиин 17-до Бу-... орондомнай залуушуулай эгээн ...түрүүшын пролетарска организа-... Дээдэ Үдэдэ (мүнөө Улан-Удэ) ... комсомолшуудһаа эмхидхэгдэһэн

☆ 1920 оной сентябриин тэн ...ар Байгал шадарай комсомол-...уулай нэгэдэхи съезд Улан-Удэдэ ...гдаа һэн. Мүн тэрэ оной де-...бриин 3—4-дэ РКСМ-эй түрүү-... губерническэ пленум болоһон юм.

☆ 1921 оной мартын тэн багаар ...ал шадарай областиин комсо-...шуулай хоёрдохи съезд Улан-...дэ болоо һэн. Тэрэ үедэ 800 гэшүүдтэй комсомолой 40 гаран үүр бии болоод байгаа.

☆ 1922 оной июньдэ Бурядай революционно залуушуулай союз бии болоһон юм.

☆ 1922 оной ноябрьда Бурядай революционно залуушуулай союзай орондо Бурядай революционно залуушуулай комсомольско организаци (БКСМ) байгуулагдаа.

☆ 1923 оной мартын 11-дэ бурят комсомольско организацинууд ород комсомольско организацинуудтай нэгэдээ бэлэй.

☆ 1923 оной зун РКСМ-эй Баянголой, Үнэгэтэйн, Суулгын, Сутайн, Эгэтын, Бодонгуудай, Үнгын, Доодо Анаагай үүрнүүд бии болоо.

☆ Бурядай АССР-эй комсомолой хамтын организаци 1923 оной сентябрьда байгуулагдажа эхилээ һэн. Тиихэдэ РКСМ-эй 1060 гэшүүд (тэдэнэй тоодо 572 ородууд, 488 бурядууд) бии байгаа.

☆ 1924 оной майн 5-һаа майн 9 хүрэтэр республикын комсомолой нэгэдэхи съезд Улан-Удэдэ болоо һэн. Съездэ 50 делегат хабаадалсаа бэлэй. Тэрэ үеэр комсомолой зэргэдэ 1834 гэшүүн, 210 кандидат бии байгаа.

Гурбан жэлэй соёлой добтолго

Заиграйн аймагта шухала хэрэг тоогдоногүй

Гурбан жэлэй соёлой добтолго эмхидхэхэ асуудал Заиграйн аймаг доторхи Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, предприяти болон колхозуудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой үялганууд абтаһан байгаа. Тэрэ гэһээр горьтойхон саг үнгэрбэ. Тиибэшье энэ хүдэлмэри тон удаанаар, ёһын тэдыдэ ябуулагдана. Эндэ хэлэгдэһэнэй гэршэ болгон хэдэ хэдэн жэшээ баримтануудые дурдая.

1. БАРИЛГЫН ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭНЭГҮЙ

Заиграйнхид 1958—60 онуудта 5 клуб, 3 культбаза, 12 улаан булан, 5 библиотекэ, 5 һургуули, больница, фельдшерскэ пункт, 17 бани, 6 стадион, үхибүүдэй хэдэн ясли, интернат, гостиница, номой магазин бариха гэжэ хараалаанхай. Бүри мүнөө жэлдэ 3 клуб, 1 культбаза, 9 улаан булан, 3 бани, һургуули, интернат баригдажа бэлэн болгогдохо ёһотой.

Теэд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо клуб, улаан булан, бани, Хандагатайн, Шулуутайн, Хэжын леспромхозуудта, Илькын ЦРММ-дэ, клубууд (түсэбһөө гадуур) баригдабашье, бүхы аймаг доторнь абажа үзэбэл, бирагүй байһаар.

— Соёлой добтолго, сэхыень хэлэхэдэ, манай эндэ муугаар ябажа байна,—гэжэ Заиграйн аймагай ажалшадай депутадуудай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Бурдуковский мэдэрнэ.—Арга шадалаараа бага сага юумэ хэжэл байнабди. Аймагай түбдэхи комсомолшууд болон залуушуулай хүсөөр амаралтын парк бии болгогдожо дүүрэхэ дүтэлэнхэй. Шэнэ столово баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Байрын гэрнүүд эндэ тэндэ баригдана. Теэд энэмнай тон багал даа.

Нэрээшье «Красный опытник», «Гигант», Кировэй, Сталинай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозууд энэ жэлдэ түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудаа мүнөө болотор эхилээдүй.

—Юундэ барилга хэнэгүйбта? — гэжэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрһээ асуухада:

— Мүнгэн үгы,—гэжэ нэгэн дууга харюусана. Тиихынгээ хажуугаар «гурбадахи жэлээ ган гасуур болоjо, үбһэ, тараанай ургаса муу байгаа, энээнһээ болоjо олзо доходнай бага...» гэхэ мэтээр энэ тэрээ тооложо ороно.

Гэбэшье Заиграйн колхозууд абаһан уялгануудаа дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Һү һаалгаар республика дотор түрүү «Красный опытник» колхоз шэнэ клуб барижа ядаа гү? Үгы. Тэрэниие бариха хэды аргатай байбашье, колхозой түрүүлэгшэ Д. Казазаев фундаментыень хоёрдохи жэлээ «табижа» байнхай. Мүн иимэшүү байдал «Гигант» колхоздо (түрүүлэгшэнь Л. Матвеев) үзэгдэнэ. Эндэхи клубай һуури «табигдаһаар» табан жэл болоо.

Гурбан жэлэй соёлой добтолго амжалтатайгаар эмхидхэхыень уряалжа, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд (түрүүлэгшэнь Д. Гомбоев, парторганизациин секретарь И. Куклин) аймагайнгаа колхознигууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта хандаһан байгаа. Энээниие нь КПСС-эй Заиграйн айком һайшаагаад, бусад колхоз болон предприятинуудта баһал тиимэ юумэ хэгты гэжэ һанамжалан дурадхаһан юм. Тиигэбэшье энэ һайшаалтай үүсхэл дэмжэгдээгүй. Партиин айкомшье һайн шиидхэбэри гаргаад, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые хинахаяа мартажархёо.

Комплексно гурбан бригадын клубуудые октябриин 15 болотор заһабарилха, тэдэнэй дэргэдэ библиотекэнүүдые нээхэ, культбаза, улаан булан бариха гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид үгээ үгэһэн юм. Бодото байдалынь хараад үзэхэдэ, биратай юумэн хэгдэнэгүй. Колхозой түб тосхондохи клуб заһабарилагдабашье, хаалгатай байһаар. Хоёрдохи, гурбадахи бригадануудай клубууд үшөө заһабарилагдажа байһан нэрэтэй. Гансал Дардын Хүлдэ культбаза баригдажа байна.

Эдэ баримтануудһаа харахада, энэ жэлдэ бүтээгдэхээр хараалагдаһан барилганууд саарһан дээрээ үлэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

2. СОЁЛ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ГОЛ ДУТАГДАЛНУУД

Хүн зонойнгоо, культурын эмхи зургаануудайнгаа тоогоор Заиграйн аймаг республика доторхи эгээл томо аймагуудай нэгэн юм. Эндэ 42 киноустановко, 56 клуб, 15 библиотекэ хүдэлдэг. Хэрбээ эдэнэр хүдэлмэреэ ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулбал, ажалшадай культурна эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэн хангажа шадаха байгаа.

Кинофильмнүүдэй ээлжээлэн ябуулагдадаг маршрудаар культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэй ябалсажа, киноустановко, клуб, библиотекэнүүдэй ажал хүдэлмэритэй һаяхан танилсабабди. «Энэ маршрудта эгээл һайнаар хүдэлдэг эмхи зургаанууднай байха» гэжэ аймагай гүйсэдкомой культурын таһагые даагша Б. Бадуев мордохо дээрэмнай манда хэлээ.

«Гигант» колхозой түб бууса—Шэнэ Бэреэн тосхондо газааһаань харахада зохидхон клуб байба. Зүгөөр досоонь ороходо урмаа хухархаар: үбдэг тулама шорой соо шэрдэгдээгүй хэдэн һандали табяатай, ханаарнь зураг, плакадшье няагдаагүй, хооһон байшоо.

— Клубтамнай ямар ажал ябуулагданаб гэжэ гү? Киноһоо бэшэ юумэн үгы шахуул даа,—гээд клубые даагша П. Колесникова һанаа амархан хөөрэнэ.

Лекци, элидхэл болон ондоошье һонирхолтой хүдэлмэри эмхидхэхэһээ байтагай нүхэр Колесникова тэндэхи лекторнүүдэй нэгэдэлые хэн даадаг бэ гэжэ мэдэхэгүй байба. Бурхан шажанай хуурмаг номнол, хорото нүлөөе элишэлхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Эндэхи уран һайханай бүлгэм урдань аймаг соогоо түрүү һуури эзэлдэг байгаа. Энэ коллектив мүнөө мүртэй юумэ хэхээ болишонхой.

Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн участогта (начальнигынь С. Бухаев, рабочкомой түрүүлэгшэ В. Терентьев) яһала һайн клуб бии. Даагшын үгы дээрэһээ, тэрэнэй орондо үзэг бэшэг хүсэд мэдэхэгүй уборщица эхэнэр хүдэлнэ.

Энэ леспромхозой доодо складай (25-дахи километртэ) клуб 2 һара шахуу хаалгаатай байна. Түймэрһөө һэргылхэ инспекци тэндэхи кинобудкые хааһан байгаа.

— Киноһоо бэшэ юушье харадаггүй зон һэмди, теэд киномнайшье гарахаяа болишонхой. Ном уншаха гэхэдэ библиотекэ байхагүй,—гэжэ электромеханик П. Авдеев гомдолтойгоор мэдүүлнэ.

Шабар, Адхатай, Горхон болон 24-дэхи километрын участогуудта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин тон һулаар ябуулагдажа байбашье, Ээрын, Шулуутайн, Хэжын, Хандагатайн леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абанагүй.

Карл Марксын, Орджоникидзын, Калининай нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Улаан Эрхирэг» колхозуудай клубууд хүн зонойнгоо эрилтэ хүсэд ханганагүй. Хүдөөгэй зарим библиотекэ, клубууд үбэлдэ муугаар бэлдэнхэй.

Аймагай түб библиотекэ (даагшань Н. Тимофеева) бүхы хүдэлмэреэ ном үгэлгөөр хизаарлана. Уншагшадай конференци, тематическа вечер гэхэ мэтэ эндэ үнинэй эмхидхэгдэхээ болишоо. Хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ методическа туһа хүргэхэ ёһотой аад, биратай юумэ хэнэгүй. Илькын хүдөөгэй библиотекэ (даагшань М. Бандеева) мүн лэ иимэшүү дутагдалтай.

Холын отара, гүүртэнүүдтэхи малшадай культурна эрилтэ хүсэд дүүрэн хангагданагүй. Энэ асуудалда колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд анхарал багаар табина.

3. НОМ ТАРААХА, УНШУУЛХА ОРОЛДОЛГО ГАРГАГДАНАГҮЙ

Соёл культураяа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ном, газетэ болон журналнууд ехэ үүргэтэй. Айл бүхэниие өөрын библиотекэтэй, газетэ, журнал захидаг, библиотекэһээ ном олоор абажа уншадаг болгохо зорилгын табигданхайнь элитэ.

Комсомолой 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ном тараалгын һара манай республика дотор октябриин 1-һээ соносхогдонхой.

— Энээгээр юун хэгдэжэ байнаб?—гэһэн асуудалда: — Юушье хэнэгүйбди,—гэжэ аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша В. Йльин харюусаба.

Аймагай түбтэхи номой магазин соо ороходо, уран зохёолой, политическэ, хүдөө ажахын болон бусад ном хананууудаарнь табяатай байба. Теэд бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн ном тэндэнь юрэдөө харагдабагүй.

— Бурят ном эндэтнай үгы гээшэ гү?

—Бии ааб даа, яһала олон байха.

— Теэд алин гээшэб?

— Бурят номуудые хүн абадаггүй. Тиимын тула выставкэдэ табидаггүйбди, — гэжэ магазиниие даагша нүхэр Сосова харюусаба.

Номой хэблэл олохон һонирхолтой номуудые һүүлэй үедэ бурят хэлэн дээрэ хэблэн гаргаһаниинь элитэ. Иимэ номууд хүдөөгэй магазинуудта хүрэнэгүй, библиотекэнүүдтэ үсөөн байна гэһэн гомдол ном наймаалдаг газарнуудта орожол байдаг. Энэ шухала хэрэгтэ иимэ хайхарамжагүйгөөр хандажа болохогүйнь элитэ.

Аймагай түб библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Н. Павлова «бурят номуудые хэншье уншадаггүй агша» гэбэ. Тиимэ «шалтагаан» дурдаад, бурят шэнэ номуудые эли газарта табидаггүй байба. «Алтан бороо», «Үүрэй толон» гэжэ романууд шэб шэнэхэн зандаа ара талын таг дээрэ тооһондо дарагдажа хэбтэнэ.

***

Аймагай культурын таһаг, тэрэниие даагша нүхэр Б. Бадуев хүдэлмэрилэгшэдөө һэлгэдэг һэдхэдэг, иишэ тиишэнь эльгээдэг, хүндэтэй шалтагаангүйгөөр хүдэлмэриһөөнь гаргадаг байна.

Культурын таһаг соо иимэ хөөрэлдөөн болоjо байба.

—Шэнэ Бэреэн мүнөөдэр ошоод, тэндэхи киноустановко тушаажа абалши,—гээд нүхэр Бадуев Онохойдо һаяшагай хүдэлдэг залуухан басаганда захирба.

— Энэ гэһээр ошохо аргамнигүй. Хубсаһа хунарни хуушан байһан газартаал,—гэхэ мэтэ шалтагаан дурдабашье, тэрэ басаган ошохо зүбшөөл үгэхэ баатай болобо. Тэндэхи киномеханик П. Федотов архинша, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг тула ажалһаа гаргагдаһан байгаа.

— Би эндэ хүдэлһөөр жэлшье болоодүйб. Зүгөөр иимэ багахан саг соо 7-дохи киномеханигтай ажаллажа байнхайб,—гэжэ Шэнэ-Бэреэнэй киноустановкын киномеханигай туһалагша нүхэр Киселева хөөрэнэ.

Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа олон байха.

Культурын таһагай нэгэ шкаф соо һүүлэй хоёр жэлдэ ажалһаа гаргагдагшадай хэрэгүүдтэй зуугаад гаран данса обойжо хэбтэдэг. Захиралтын данса соо «хүдэлмэриһөө гаргаха», «һэлгэхэ» гэһэн үгэнүүд хуудаһан бүхэндэнь бии гэхэдэ алдуу болохогүй.

Заиграйн аймагай культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд саарһа, түсэбүүдээр бусадай һанаае заһаад, соёлой добтолго унжагайруулжа байна. Һүүлэй һаранууудта соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар ямаршье хубилалта болоогүй, энэ жэлдэ хэгдэхэ барилганууд гол түлэб эхилэгдээгүй, ном тарааха һарын үедэ юуншье хэгдээгүй. Сомоной, сельскэ, посёлково Соведүүдэй сессинүүд болоjо, шиидхэбэринүүд абтабашье, соёл гэгээрэлэй комиссинууд үүргээ дүүргэнэгүй, эхэнэрнүүдэй совет, үйлсын комитет гэхэ мэтэ эмхидхэгдэнэгүй. Энэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй интеллигенци багаар хабаадуулагдана.

КПСС-эй Заиграйн айком, аймгүйсэдком соёлой добтолгодо бүхы зониие эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, үнэхөөрөө олониитын добтолго болгожо шадаагүй, энэ асуудалаар гаргаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ дүүргэлтэ шалгадаггүй, дутагдалнуудаа усадхаха ямаршье хэмжээ абаагүй байна. Саарһан дээрэ бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ гурбан жэлэй соёлой добтолго эмхидхэхээр саг тулажа ерээл, нүхэд заиграйнхид!

А. БАДАЕВ, манай тусхай корр.

Намар. Зураг дээрэ: «Горзеленхозой хүдэлмэришэд Улан-Удын үйлсэдэ модо һуулгажа байна.

Б. Цыремпиловэй фото.

1959-1965 ОНУУДТА ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ДИРЕКТИВЭНҮҮД

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын хэблэлэй агентство ПОРП-гэй ЦК-гэй XII пленум дээрэ баталан абтаһан 1959—1965 онуудта Польшын Арадай Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ талаар Директивэнүүдэй хуряамжалагдаһан текстые дамжуулба. Эдэ Директивэнүүд ПОРП-гэй III съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Капитальна барилгада мүнгэн зөөри ехээр һомолһон, ороноо хурдан түргэнөөр индустриализацилһан хэрэг Польшын экономическа хүгжэлтын эшэ үндэһэн байгаа гэжэ Директивэнүүд соо хэлэгдэнэ. Мүнөө капитальна барилгада 1,5 миллион хүн хүдэлжэ байхадаа, хүдэлмэрилжэ байһан бүхы хүнүүдэй (хүдөө ажахые тоолонгүй) 20 гаран процентнь болоно.

1957 ондо Польшодо нэгэ хүн дээрэ тоолоходо 187 кг. булад, 748 квтч. электрын хүсэн, 3428 кг. шулуун нүүрһэн, 159 кг. цемент, 8,4 кг. юрын, ноолон бүд болон искусственна һэбэрдэһэн үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Мүн хүдөө ажахыда нилээдгүй амжалта туйлагдаа. Нэн түрүүн хүдөөдэ ажаһуудаг хүн бүхэндэ хүртэхэ продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн горьтойгоор ургаа.

Ороной экономическа байдал тухай, 1956—1960 онуудай табан жэлэй түсэбые хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай сэгнэлтэ Директивэнүүд соо үгтөө. Табан жэлэй түсэб гол түлэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна, гэжэ Директивэнүүд соо хэлэгдэнэ. 1956—58 онуудта социалистическэ промышленность түргэн темпээр хүгжэжэ, продукци үйлэдбэрилгэ жэл соо дунда зэргээр 9,5 процентээр ургаа.

1956—58 онуудта ороохо тарианай ургаса табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнһээ 0,5 центнерээр ехэ байжа, үнгэрһэн гурбан жэл соо дунда зэргээр гектарай 14,5 центнер хуряагдаба.

Бодото салин, таряашадай олзо доходынь 1960 ондо 1955 онойхиһоо 30 процентээр ехэ болгохо гэһэн табан жэлэй түсэб соо табигдаһан зорилго хүсэд дүүргэгдэхэ байна гэжэ Директивэнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ.

Өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, экономикоо хүгжөөхэ темпын болон гол шухала һалбаринуудай талаар 1961—1965 онуудай табан жэлэй түсэбые зохёохын тула иимэнүүд Директивэнүүд абтаха байна:

1965 ондо промышленна продукциин 1960 ондо хараалагдаһанһаа 50 тухай процентээр ургахые туйлаха гэхэ гү, али 1958 онтой сасуулбал 80 процентээр ехэ болохо байна. Хүдөө ажахын продукци энэ үе соо 1960 онойхиһоо 20 процентээр ехэ болохо, тиихэдэ 1958 онтой сасуулбал 30 процентээр ургаха. Энээнэй ашаар национальна олзо доход 40 шахуу процентээр дээшэлхэ юм.

Промышленна үйлэдбэрилгые 80 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн харааламжа имагтал ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаха байһаниие анхаралдаа абаад, 1961—1965 онуудта ниитын хүдэлмэридэ (хүдөө ажахыгүйгөөр) үшөө 1 миллион хүниие нэмээн хабаадуулха арга боломжо байгуулхаар хараалагдана:

1961—1965 онуудта капитальна барилгануудта һомологдохо бүхы мүнгэн зөөриие 1956—60 онуудайхиһаа 45 процентээр ехэ болгохо;

Гэр байрын барилгын хэмжээе 1956—60 онуудта хараалагдаһан 1,2 миллион байрын таһалгаһаа 2 миллион таһалга хүрэтэр ехэ болгохо;

1960 ондо хүн бүхэнэй хубиин хэрэгсэлэй фондые 1960 онойхиһоо 33—35 процентээр дээшэлүүлжэ, арад зоной ажабайдалые нилээд һайжаруулха.

Промышленностиин талаар нэн түрүүнэй зорилго юуб гэхэдэ, ороной түлишын базые саг үргэлжэ үргэдхэхэ, металлургическа базые горьтойхоноор хүгжөөхэ, химическэ промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ, машина бүтээлгын, эдеэ хоолой промышленностиин үйлэдбэриие нилээдгүйгөөр ехэдхэхэ, барилгын материалнуудай промышленностиие бүхы талаарнь хүгжөөхэ.

1961—65 онуудта промышленна продукциин гол шухала зүйлнүүд багсаахада иимэ хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо гэбэл: шулуун нүүрһэн 111,5 миллион тонно, электрын хүсэн 41,5 миллиард квтч., булад 8,8 миллион тонно, 26 мянган станогууд, 30,5 мянган ашаанай машинанууд, 2.200 миллион злота сэнтэй хүдөө ажахын машина болон зэмсэгүүд, 440 мянган тонно уһа түрисэтэй далайн суднанууд, 10 миллион тонно цемент, 790 миллион метр юрын бүд, 100 миллион метр ноолон бүд, 1500 мянган тонно мяхан.

«Хүдөө ажахы» гэһэн бүлэг соо 1965 ондо ороохо тарианай ургаса гектар бүриһөө 17,5 центнер, хартаабха 160 центнер, свекло 236 центнер абахаар хараалагдана.

Эбэртэ бодо малай тоо толгой 1965 ондо 11. миллион, гахайн — 16.500 мянга хүрэтэр олошоруулагдаха.

Саашань Директивэнүүд соо гадаадын худалдаа наймаа-хүгжөөхэ, уласхоорондын хани харилсаа бэхижүүлхэ зорилго табигдана.

1965 ондо гадаадын худалдаа наймаанай эд товарай эрьесэ 1957 оной хэмжээе 35 процентһээ доошо бэшээр үлүүлэн гараха ёһотой.

Манай ажахые саашадань хүгжөөхын гол шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн,—гэжэ Директивэнүүд соо хэлэгдэнэ,— хани нүхэдэй харилсан туһалалсаха принципүүд дээрэ үндэһэлһэн социалистическэ оронуудтай экономическа холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ хэрэг мүн болоно.

Советскэ Союзтай, социалистическэ бусад оронуудтай экономическа харилсаа холбоотой байха ябадал манай экономическа хүгжэлтын гол шухала зүйл, үйлэдбэриингөө хүсые бүхы талаарнь хүгжөөхэ, манай арадай ажабайдалые һайжаруулха талаар түсэбэймнай заатагүй дүүргэгдэхэ байһанай эшэ үндэһэн боложо үгэнэ.

Тиимэһээ бидэ манай орондо социализм саашадань байгуулха доторой ба гадаадын бүхы эрхэ нүхэсэлнүүдтэйбди гэжэ Директивэнүүдэй түгэсхэл соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө дүүргэгдэжэ байһан табанжэлэй түсэбые, мүн 1961—1965 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбые бэелүүлгэ социализмын замаар урагшаа дабшалтын тон ехэ алхам болохо байна.

Урматайхан ургаса,
Амтатайхан эдеэн.
И. Денисовэй фотоэтюд.

ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан спортивна мүрысөөнүүд

Улан-Удэ городой спортивна залнууд соо, стадионууд дээрэ болон гудамжануудаар комсомолой һайндэртэ зорюулагдаһан мүрысөөнүүд октябриин 26-да үнгэргэгдэбэ.

Городой нэгэдэхи техническэ училищиин спортивна зал соо баскетболистнар наадаба. Мүн паровозо-вагонно заводой спортивна зал соо волейболистнарай нэгэ үдэрэй турнир үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн «Спартагай» зал соо классическа барилдаагаар шанга тулалдаан болоо. Эндэ дүшөөд паар барилдаба. Энэ мүрысөөндэ зооветинститудай студентнэр Харпухаев, Халтанов, Перлов, «Спартагай» эдир спортсменүүд Таракановский болон Застебин, Онохойн лесокомбинадай түлөөлэгшэ Бахаев гэгшэд шалгарба.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай актова зал соо тус институдай багшанар болон студентнэр шатараар нэгэ үдэрэй турнир үнгэргэбэ. Эдэнэрэй наадалга ехэ һонирхолтой байгаа. Турнирта студентнэр 14 очкоһоо 9,5 очкотой боложо илаа.

***

Энэ үдэр городой Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжаар комсомолой алдарта ойн хүндэлэлэй шан абахын түлөө эстафетэ үнгэргэгдөө. Шан абахын түлөө городой эгээн бэрхэ 19 команда урилдаагаа. Түрүүшын ээлжээнэй урилдаан 13 үетэйгээр болоо. Энээндэ городой № 65 һургуулиин һурагшад түрүүлээ. Удаань № 1 һургуулиин эдир спортсменүүд ерэһэн байна. Урилдаанай хоёрдохи ээлжээндэ багшанарай институдай болон зооветинститудай спортсменүүд ана мана бололдожо, зооветинститудайхид түрүүлээ. Хоёрдохи һуурида пединститудайхид, гурбадахи һуурида хэлхээ холбооной команда гараба.

«Динамын» стадион дээрэ городки наадалгаар нэгэ үдэрэй турнир үнгэргэгдэбэ. Мүн түмэр замайхидай «Локомотив» бүлгэмэй стадион дээрэ ВЛКСМ-эй обкомой шан абахын түлөө футбол наадалгын мүрысөөн болоо.

А. Игумнов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Тайваньда байдаг түрэл оронойхидтоо КНР-эй Оборонын министерствын хандалга

ПЕКИН, октябриин 25. (ТАСС). Тайвань дээрэ байдаг түрэл оронойхидтоо КНР-эй Оборонын министерствын хоёрдохёо хандаһан хандалгые Синьхуа агентство дамжуулба. Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Түрэл оронойхид — Тайвань, Пэнхуледао, Цзыньмыньдао болон Мацзудаода байдаг сэрэгэй алба хэгшэд, энгэй хүн зон!

Таанадай диилэнхи олонхи Эхэ орондоо дуратай, имагтал тон үсөөхэнтнай американецуудай барлаг болохые хүсэдэг гэжэ бидэнэр яһала ойлгонобди. Түрэл оронойхид! Хитадай хэрэгүүдые имагтал бидэнэр өөһэдөө — хитадууд шиидхэжэ шадаха байна. Хэрбээ мүнөө үедэ энээниие шиидхэхэнь бэрхэтэй байгаа гээшэ һаань, бүри удаан сагай турша соо эдэниие зүбшэжэ болохо байна. Америкын политическэ зуур-шалагша Даллес бусадай хэрэгүүдтэ оролсохо дуратай юм. Тэрэ хадаа гоминдан болон коммунистическэ парти хоёрой хоорондохи түүхэтэ арсалдаан гэхэ мэтын хэрэгтэ гар хүрэлсэхые, ямар нэгэн аргаар хитадуудай аша туһада хоро хүргэхыень, американецуудай хэрэгтэ туһалхыень хитадуудта захирха заахые оролдодог байна. Энэ хадаа, нэгэдэхеэр, Тайваниие амяарайнь байлгаха, хоёрдохёор, Тайваниие харгалзалга доро абаха гэһэн удхатай. Хэрбээ энэнэй бүтэжэ үгөөгүй һаань, тэдэнэр элдэб шанга хэмжээ абажа болохо байна. Генерал Чжан Цзо-линэй наһа бараһые таанад мэдэнэ гүт? Зүүн Хойто Хитадта Хуанкудэн гэжэ нэрэтэй нютаг бии юм. Тэрэниие энэ нютагта алаһан байгаа. Дэлхэй дээрэхи империалистическэ бүхы этэгээдүүдтэ һэшхэл гэжэ байдаггүй. Илангаяа Америкын империалистнууд дошхон шэрүүн байдаг. Яаба хээбэшье, Чжан Цзо-линиие алаһан японецуудһаа тэдэ оройдоошье дээрэтэхэгүй.

Түрэл оронойхид! Бүри һэрэмжэтэй байгты гэжэ таанадта зүбшэл үгэнэб, бусадай үршөөлдэ ехээр бү найдагты, бүхы засагыетнай бусадай буляажа абаха ябадал бү гаргуулагты гэжэ таанадта зүбшэл үгэнэб. Удаан саг соо бэхижэхын тулада эдеэ хоол, түлишэ болон сэрэгэй хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтын зүйлнүүдээр Цзыньмыньдао, Даданьдао, Эрданьдао мэтын ехэ ба бага аралнуудта ажаһуудаг түрэл оронойхидойнгоо—сэрэгэй алба хэгшэдэй, энгэй хүн зоной хүсэд һайнаар хангагдаха аргатай болохын тулада Цзыньмыньдаогой аэродромуудые, пристань, уһанай эрье шадарай газарнууд болон Ляоло заливта байһан суднануудые тэгшэ тоотой үдэрнүүдтэ буудахагүй гэһэн захиралта Фуцзяньска фронтын сэрэгшэдтэ би үгэһэн байнаб. Ямар нэгэн юумын дуталдаад байгаа һаань, хэлэгты, бидэнэр таанадта тиимэ юумэ үгэхэбди. Бэе бэедээ дайсан харша бэшэ боложо, ханинар болохо сагнай тулажа ерээ. Һарын тэгшэ бэшэ үдэрнүүдтэ танай суднанууд болон самолёдууд эдэ газарнуудта дүтэ ерэхэ ёһогүй. Тэгшэ бэшэ тоотой үдэрнүүдтэ бидэнэр заабол буудалга хэхэбди, зүгөөр таанад хохидолдо орохогүйн тулада эдэ газарнууд руу дүтэлжэ ерэхэгүй ёһотойт. Тиимэ болохолоороо, һара бүридэ 15 хоногой турша соо шэрэлгэ хэжэ, өөһэдыгөө хэрэгтэй юумээрээ хүсэд хангажа шадаха байнат.

Сэрэгүүд болон энгэй хүнүүдэй хоорондохи, офицернүүд болон солдадуудай хоорондохи холбоо барисаае һуларуулхые оролдоно гэжэ бидэндэ таанадай заримашуул һэжэглэдэг байна. Тиимэ бэшэл, түрэл оронойхид! Харнин булимтарагшадта хамтаараа эсэргүүсэн бодохын тулада холбоо барисаагаа бэхижүүлхыетнай бидэнэр хүсэнэбди. Буудалга заримдаа эхилдэг, заримдаа үсөөрүүлэгдэдэг байна. Энэ зорёон хэгдэнэ бэшэ, мүнөөнэй оршон байдалда иигэжэ байха заатагүй шухала болоно. Суднануудтаа харуул табихын тулада дурсагдаһан районуудта америкынхидые таанадай оруулдаггүй байгаа һаа, аэродромуудые, пристань, уһанай эрье шадарай газар болон суднануудые бидэнэр урда мэтэ буудахагүйбди. Хэрбээ суднануудта иимэ харуул табигдаад байгаа һаань буудаха баатай болохо байнабди.

Чан Кай-ши Даллес хоёрой хоорондо болоһон хэлсээн таанадта зарим зэргын хохидол ушаруулаа. Имагтал «Сүлөөтэ Хитадай» зүгһөө ябуулга хэхэ эрхэ таанадта үлөөгдэһэн байна; тиихэдэ хилын саагуур байдаг үсөөхэн тоото хитадуудые түлөөлхыетнай таанадта үшөө зүбшөөгдэһэн байна гээшэ, Американецууд «Бага Хитад» гэһэн нэрэ таанадта үгэнхэй. Англиин радио дамжуулгын нэгэ компаниин корреспонденттэй октябриин 16-да Даллесай хөөрэлдэһэн хөөрэлдөөс октябриин 23-да США-гэй гүрэнэй департамент толилһон байна. Даллесай Тайваньһаа ниидэжэ гаран сасуу энэ хөөрөөниинь толилогдоһон байгаа. Гансахан лэ коммунистическэ Хитад бии гэжэ мэдэбэб гээд Даллес хэлэһэн байна. Иимэ гүрэн үнэхөөрөө бии байна. Тэрээнтэй харилсаа хэхээр бэлэн байнаб гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Бурхан зайлуулдаа, эсэсэй эсэстэ, Америкын ноён манай гүрэниие обёорбо гээшэ. Энэ хадаа Ехэ Хитад болоно. Оршон байдалһаа уламжалан америкынхид политикаяа хубилгажа, таанадые «үнэхөөрөө бии байһан политическэ засаг түрэ», тайлбарилан хэлэбэл, гүрэн гэжэ тоолодог болоо. Түрүүшын шатаһаа эхилэн мүнөө үе хүрэтэрхи саг соо америкынхидта иимэ гүрэн хэрэгтэй болодог байна. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, Тайваниие амяарынь байлгаха ябадал болоно. Хоёрдохи шатадаа орходоо, Тайваниие харгалзалга доро абаха ябадал тэдэнэр эхилхэ бшуу.

Гоминданай дундахи манай ...нинар, иимэ аюулай тохёолдо... байһые үшөө мэдэрнэгүй гээшэ... Энээниие зайсуулха ямар арга бии... Бодомжоложо үзыт. Чан Кай-... Даллес хоёрой хэлсээн тухай... толилогдоһон документ хадаа... шье хуулиин хүсэгүй, имагтал... коммюнике болоно бшуу. Тэрээниие... зайсаха тон хилбар байна. Энэ... надай шууд зоригтой байлга... дулдыдахал. Дэлхэй дээрэ... тал нэгэ Хитад орон бии... «Хоёр Хитад орон» гэжэ байхагүй... Энэ асуудалаар бидэнэр нэгэн... налтай байнабди.

«Хоёр Хитад ороние» байгуулха гэжэ эрмэлзэжэ байһан американецуудай мэхэ гохые бүхы хитад арад, тэрэ тоодо таанадые дэмжэдэг аад, хилын саана байдаг хитадууд—манай эхэ оронойхид ... лүүлгэхэгүй. Мүнөөнэй саг ... найдамтай үе болоно. Бүхы патриот... дууд арга оложо шадаха, ямар... империалистнуудһаа айха һүрдэхэ... хэрэггүй. Энэ гэһээр америка... цуудтай хахасахыетнай таана... бидэнэр уряалнагүйбди. Иимэ ... намжа мүнөө дээрээ бүтэжэ үгэһэ... гүй байна. Эсэсэй эсэстэ өөртөө ... маатай тохомой шэнээн газараа ... дахагүйн, тиигээд далай руу хаяхагүйн тулада Таанадые америка... нецуудай баалалтада орохогүй... өөһэдынгөө эрхэ сүлөөе алдахагүй... гэжэ бидэнэр найданабди. Хоёр... бодолоор бэшэ, һайн сэдьхэл... иимэ үгэнүүдые хэлэнэбди. ... байн таанад энээниие ойлгохо... байхат.

КНР-эй Оборонын министр
ПЫН ДЭ-ХУАЙ.
1958 оной октябриин 25.

Америкын Холбоото Штадууд. ... магазинуудай витринэнүүдтэ «Хүлэһэ үгтэхэ» гэһэн соносхолнууд бэшээтэй байдаг. Худалдаа наймаанай эдэ предприятинуудай эзэд панхаруудтаһан ... на бшуу. **Зураг дээрэ:** иимэ соносхолтой олон витринэнүүдэй нэгэн харуулдана.

Чехослованиин телеграфна агентство.

Уласхоорондын шэнжэлэл

США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес мүнөө баһа дахин бүхы дэлхэй дээгүүр аяншалаа. Тэрэ эгээ һүүлдэ Тайвань хүрөө. Гэбэшье Тайваньда ошохо замдаа Даллес Рим, Лондондо тогтожо, хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, США-тэй хамта сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ ородог гол гүрэнүүд—Англи, Франци, Баруун Германи болон Италиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна. Юун тухай хөөрэлдэһэниинь — нюуса. Гэбэшье Арадай Хитадта эсэргүүгээр США-гэй ябуулжа байһан политикые Баруун Европын гүрэнүүдэй улам ехээр буруушаадаг болоһон дээрэһээнь лэ, Вашингтоной хүтэлбэрилэгшэд һанаата боложо, Европын оронуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэ, зүбшэхэ баатай болоо гэжэ элитэ. «Хитадай гол газар шадархи, чанкайшистнарай эзэлээд байһан аралнуудые хамгаалһанай оройдоо хэрэггүй гэжэ США-гэй союзнигуудай олонхинь тоолоно» гээд Америкын «Ньюсуик» журнал һаяхан бэшэһэн байна. Эгээл иимэһээ Даллес Тайвань ошохо замһаа аяар хажуу тээшээ хадууржа, Баруун Европа хүрэхэ баатай болоо ха.

Союзнигуудынь Даллеста юун гэжэ хэлэһэниинь мүнөө дээрээ мэдэгдэнэгүй. Гэбэшье США Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлиг харшаар саашадаашье оролсохо, Тайвань Пэнхуледао хоёрые эзэмдэжэл байха, чанкайшистнар-золигуудта али болохо туһаламжа үзүүлжэл байха, Алас Дурна зүгтэ аюултай, түгшүүрилтэ байдал тэрэ зандань байлгаха, Арадай Хитадта эсэргүү сэрэг дайнда бэлэдхэхэ хэрэгээ саашадаашье үргэлжэлүүлхэ байһаниинь элитэ. Тусхайлбал, октябриин 21-һээ 23 хүрэтэр Чан Кай-шитай Даллесай хэһэн хэлсээнэй дүн энээн тухай гэршэлнэ. США Цзыньмыньдао болон Мацзудао аралнуудые «хамгаалха» гэһэн уялга, ондоогоор хэлэхэдэ Хитадта дүтэ аралнуудые эзэмдэхэ гэһэн уялга бодото дээрээ абаа гэжэ Америкэ-чанкайшистнарай сугтаа толилһон коммюнике сооһоо элирнэ. Эндэхи түгшүүрилтэ байдалые Арадай Хитадай правительствын дурадхаһанай ёһоор, эбтэйгээр гуримшуулхаһаа США-гэйшье, Тайваньдахи тэрэнэй хүлһэншыншье арсажа байһаниинь Даллес Чан Кай-ши хоёрой хэлсээнһээ харагдаба.

Хитадай Арадай Республика хүн зондо энэрхы ёһоор хандахые эрмэлзэн, Цзыньмыньдао болон Мацзудао дээрэхи чанкайшистнарай сэрэгые артиллерээр буудахаяа болижо, доторой дайе эбэй ёһоор болюулхын тулада хэлсээ хэжэ эхилээ гэжэ Тайваньда һуудаг хитадуудта дурадхаһан байна. Харин тиин гэһээнь США-гэй засагаархид «илалта туйлабабди» гэжэ ямаршье үндэһэгүйгөөр хашхаралдажа эхилээд, харин чанкайшистнарынь хэтэрхэдээ Арадай Хитадай гол газарта «добтолго хэхэмнай» гэжэ занаһан байна. Энээнэй һүүлээр, Тайваньда Даллесай ерэхын урда тээхэнэ, америкынхид чанкайшистнарай суднануудые дахажа хамгаалхын тулада Цзыньмыньдао арал тээшэ сэрэгэй корабльнуудые эльгээжэ, Хитадай буудалгаяа болюулһан хэлсээе эбдэһэн байха юм. Ушар иимэһээ КНР-эй оборонын министерство Хитадай гол газар шадарай аралнуудта шэбээлһэн чанкайшистнарые артиллерээр дахин буудажа эхилхэ гэһэн захиралта гаргаа һэн.

Тиихэдэнь Баруун оронуудай хархис хэблэл Арадай Хитадта эсэргүү хардалга гүрдэлгээ улам үргэдхэжэ, КНР «булимтарагша» гүрэн гэжэ хашхаралдаһан, мүн үнгэрхэдөө «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетэ «Хитадай коммунистнууд Тайваниие болон Азиин бусад газарнуудые эзэмдэхэ түсэбтэй» гэжэ шал худалаар бэшэһэн байна. Теэд энэнь хүнэй юумэ өөрөө хулуужархёод, һүүлээрнь «тэрэ хулгайшаниие баригты!» гэжэ хашхардаг жүүлигэй ябадалтай тон адли байна бшуу. Хэнэйшье мэдэһээр, үни заяанһаа Хитадта хабаатай байһан Тайвань болон Хитадай бусад аралнуудые Америкэл эзэмдэед, Азиин арадуудта эсэргүү тэмсэл тэндэһээ эрхилжэ байһаниинь элитэ бшуу. «Алас Дурна зүгтэ Сингапур Тайвань хоёрһоо бэшэ сэрэгэй талаар айхабтар шухала удха шанартай газар үгы» гэжэ бүри 1945 ондо США-гэй гүрэнэй департаментын мэдүүлһыень һаная.

Тиимэ болохолоороо, бүри тиихэдэ, США-гэй правительство сэрэгэй талаар айхабтар шухала база болохо Тайваниие эзэмдэхэ түсэбтэй байһанаа элирүүлээ һэн. 1950 оной августда, Америкын сэрэгэй Тайваниие эзэмдэһэнэй һүүлээр Алас Дурна зүгтэхи Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагша байһан, муу сууда гараһан генерал Макартур Тайвань тушаа Вашингтоной һанаашалдаг түсэбые бүри элеэр хэлэһэн юм. КНР болон СССР-ые тойрожо байдаг Алас Дурна зүгтэхи Америкын базануудһаа Тайвань хадаа гол шухала базань болоно. Эндэ һууришаад байхадаа, США өөрынгөө авиацяар Владивостогһоо эхилээд, Сингапур хүрэтэр Азиин бүхы портнуудые хинажа, эзэрхэжэ байха аргатай гэжэ тэрэ мэдээсэһэн юм. Тиихэдэ чанкайшистнарай сэрэгые элдэб зорилгоор хэрэглэжэ болоно, жэшээнь, тэдэниие Индо-Хитад эльгээжэ болохо, мүн Хитадай гол газар руу тэдэниие эльгээхэдэ, хорото ябуулга, дээрмэдэлгэ эмхидхэхэдэ болохо гэжэ мүн лэ Макартур хэлэһэн байгаа.

Хоёр һарын урда тээ США-гэй засагаархид энэ булимтархы түсэбөө үргэнөөр бэелүүлжэ эхилбэ. Теэд, США-гэй иигэжэ булимтаран ороһондонь бүхы дэлхэйн арад зон, түбхын түрүүндэ хитад арад өөрөө айхабтар ехэ зэбүүрхэжэ, США-гэйхид нэгэ бага намдаха, номгорхо баатай болоо. Гэбэшье, аман дээрээ «амгалан зорилготой байһан тухайгаа» Эйзенхауэрһээ эхилээд, США-гэйхидэй нэгэнтэ бэшэ мэдүүлбэшье, тэдэнэр Хитадай аралнуудые хэтэ мүнхэдөө эзэмдээд байха гэһэн хорото түсэбһөө арсаагүй гэжэ һүүлэй үеын үйлэ хэрэгүүд харуулна. Америкын дипломадууд эндэхи байдалые гуримшуулха тушаа элдэб түсэб, дурадхал оруулна. Теэд тэдэнь бүхы дэлхэйн арад зониие мэхэлхэ, хуураха гэһэн зорилготой.

Алас Дурна зүгтэхи аюулта байдалые гуримшуулха гансал арга зам бии. Тайваньһаа, Тайваниинь хоолойһоо США-гэй бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд дары сагтаа гаргагдаха, мүн агууехэ хитад арадай дотоодын хэрэгүүдтэ Америка оройдоо оролсохоёо, хамаархахаяа болихо ёһотой. Тиигээл һаань, эндэхи байдал гуримшуулагдаха юм.

***

Ноябриин 4-дэ Америкын конгресстэ һунгалта болохонь. Энэ һунгалта хадаа 1960 ондо болохо президентын һунгалтын урда тээхи бэлэдхэл гэжэ США-гэйхид тоолоно. Америкын хэблэлэй олон органой тоолоһоной ёһоор, мүнөө парламентда болоһон һунгалтын дүн хоёр жэл үнгэрөөд байхада президентын һууриие хэн эзэлхэб—республиканец гү, али демократ гү гэһэн асуудалда харюу үгэхэ байна. Эгээл энэ ушарһаа һунгалтын урда тээ республиканска болон демократическа партинуудай хоорондо тэмсэл шангадаа. Теэд эдэ хоёр партинуудай хоорондоо, эбсэшэгүй дайсад бэшэ байһан туладань тэдэнэй тэмсэлэй дүн Америкын саашадаа ябуулха дотоодо болон гадаадын политикада мүртэй хубилалта оруулхагүй байгаа юм. Мүнөө засаг барижа байһан республиканска партишье, мүн демократическа партишье гансал Америкын капиталистнуудай тала хамгаална ха юм.

Эдэ хоёр партиин алинайншье ... саг барижа байгаа һаа, политическэ байдал хубилхагүй, США-гэй ... эзэрхэжэ байһан капиталта ... байдал багаханааршье хохидохо... юм.

Америкын олонхи зон Эйзенхау... эрэй толгойлдог республиканска... правительствын ябуулдаг до... дын, мүн илангаяа гадаадын по... тикые айхабтар шангаар буруушаа... на гэжэ һунгалтын урдахи кам... ни харуулаа. Тиимэһээ Эйзенхау... өөрөөшье, республиканска парти... бусад хүтэлбэрилэгшэдшье һунга... тын урда тээхи кампанида га... дын политикын асуудалнуу... зүбшэн хэлсэхэгүй гэжэ демокра... ческа партиин гэшүүдые уряал... байха юм. Теэд, демокрадууд ... гүйлтыень дэмжээгүй. Олон го... абахын тулада тэдэнэр Даллес... ябуулдаг гадаадын политикые ... ха шадалаараа муушалаа.

Теэд демократическа партиин... засаг барижа байхадаа, мүнөө ... саг барижа байһан республиканска... партиһаа ямаршье илгаагүй по... тика ябуулжа, бүхы дэлхэйе ... дахин шэнэ дайнай аюулда ... һэн байна бшуу. Тиигэд, 1950 ... до Корейдэ бүри дайн болохо ... далда хүргөө һэн.

Тиимэһээ США-гэй республикан... ска болон демократическа пар... нуудай хоорондо ямаршье ... үгы, эдэ хоёр партинууд ... «паар сабхиин үрөөһэнүүд ... гэжэ Америкын арад зон ... элеэр ойлгодог боложо байна.

Н. ЧИГИРЬ.

Редакторай орлогшо.
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00875. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4695